

PIACKUTATÁS

**„Solution for utilization of the infrastructure of border
crossing point Csengersima-Petea after Romania's Schengen
integration”**

X-Buildings

HURO/1001/051

Tartalomjegyzék

1.	A Piackutatás tárgyának meghatározása.....	4
2.	Kutatás tárgya és célja.....	4
2.1.	Kutatás célcsoportjai	4
2.2.	Kutatási módszerek, eszközök.....	5
	Lakosság esetében alkalmazott módszer	5
	Kis- és középvállalkozások esetében alkalmazott módszer	6
	Közfelfűer esetében alkalmazott módszer	6
	Tulajdonos és ingatlan használók esetében alkalmazott módszer	7
3.	Szekunder adatok összegyűjtése, elemzése.....	7
3.1.	Schengeni határ kialakulásának háttere	7
3.1.1.	Kialakulásának története.....	7
3.1.2.	Schengeni Egyezmény, tartalma	8
	A schengeni térség országaiból származó személyek ellenőrzésének megszüntetése.....	8
	A külső határok ellenőrzésének megerősítése.....	8
	Rendőrségi és bírói együttműködés és a Frontex létrehozása.....	9
3.1.3.	Schengeni határok megjelenése Magyarországon, határmenti épületek sorsa ezen a területen.....	11
3.3.	Magyar-Román határszakasz átalakulásának jelenlegi helyzete.....	14
3.4.	A törvényi háttér áttekintése	14
4.	Primer adatok összegyűjtése, elemzése.....	15
4.1.	Lakossági kérdőíves (papír alapú) felmérés adatai, eredményei	15
	Mintavétel körülményei, módszere	15
	Piackutatás eredményei	16
4.2.	Lakossági internetes felmérés adatai, eredményei.....	18
4.3.	A Kis-és középvállalkozásokkal elkészült mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk eredményei	21
4.4.	A közfűer képviselőivel elkészült mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk eredményei .	24
4.5.	A tulajdonosok és ingatlan használók által beérkezett kérdőívek alapján megállapított következtetések	27
5.	A piackutatás eredménye, megállapítások, következtetések	27
5.1.	Piackutatás eredményei a magyar oldalon	27
5.2.	Piackutatás eredményei a román oldalon.....	28

5.3. Következtetések	29
Mellékletek	30
1.sz. melléklet	30
2.sz. melléklet	31
3.sz. melléklet	33
4.sz. melléklet	34
Határátkelők a Schengeni övezeten belül (határellenőrzés nélkül)	34
Határátkelők a Schengeni övezet külső határán (határellenőrzéssel)	37
5.sz. melléklet-FÉNYKÉPEK	40

1. A Piackutatás tárgyának meghatározása

A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 támogatásával, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft., a Szatmár Megyei Tanáccsal partnerségben HURO/1001/051/2.2.4. azonosító számon, „Csengersima-Petea határátkelő infrastruktúrájának hasznosítási lehetőségei Románia schengeni integrációját követően” „X-Buildings” címen pályázatot nyert arra a célra, hogy a magyar-román határszakaszon felméri a teljesen vagy részben hasznosított ingatlanokat.

A projekt 2012. szeptemberében indult és legfőbb célja az, hogy Románia Schengeni övezethez történő csatlakozását követően a határtérségben, a Csengersima-Petea határátkelőhelyen funkciójukat veszített ingatlanok olyan módon kerüljenek üzleti vagy egyéb célú hasznosításra, melyet a projekt során elkészített piackutatások is alátámasztanak. A projekt eredményeként olyan hasznosítási alternatívák kidolgozására kerülhet sor, melyek segítségével befektetőket találhatunk ezen épületek hasznosítására.

A piackutatás célja, hogy a vizsgált terület határ menti épületeinek hasznosíthatóságának elemzéséhez információt biztosítson az érintett célcsoportokat figyelembe véve és ezen adatok feldolgozását követően javaslatot tehetünk a funkcióvesztett ingatlanok – az igények által meghatározott - hasznosíthatóságára. Az alábbiakban kerülnek meghatározásra a célcsoportok és a piackutatás során alkalmazott módszerek.

2. Kutatás tárgya és célja

A kutatás tárgyának és céljainak meghatározása fontos feladat, hiszen a teljes piackutatás folyamata itt körvonalazódik. Az adott probléma okainak ismeretében az adott feladat megoldási lehetőségeinek meghatározására kerül sor, elsősorban a célcsoportokhoz kapcsolódóan.

Kutatás tárgya:

- Csengersima-Petea határátkelőhelyen funkciójukat veszített ingatlanok alternatív hasznosítási lehetőségeit bemutató megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséhez kapcsolódó primer és szekunder kutatások elvégzése.

Kutatás céljai:

- Olyan szekunder adatok keresése és primer adatok összegyűjtése, melyek segítségével megismerhetjük a megjelölt célcsoportok igényeit és azokat figyelembe véve alternatív hasznosítási lehetőségek kerülhetnek kidolgozásra.

2.1. Kutatás célcsoportjai

Négy nagy célcsoport különíthető el figyelembe véve a pályázati formanyomtatványban is megjelölt célcsoportokat, melyek további alcsoportokra bonthatóak:

Lakosság (aktív korú)

- Csengeri kistérség lakosai, munkavállalói
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében de elsősorban a Szatmári tájegységben élő lakosság

Kis- és Középvállalkozások

- Csengeri kistérségben működő kis és középvállalkozások
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében de elsősorban a Szatmári tájegységben működő vállalkozások, lehetséges befektetők

Közsféra

- Csengeri kistérség önkormányzatai
- Határmenti térség önkormányzatai
- Csengeri Ipari Park

Határátkelők tulajdonosa, jelenlegi használói

- Az jelenleg Magyarország Schengeni határszakaszain található határátkelők tulajdonosai valamint ingatlan hasznosítói
- A magyar-román határszakaszon található határátkelők tulajdonosai és az ingatlan hasznosítói így a projekttel érintett Csengersima-Petea határátkelőhely tulajdonosa, az ingatlan használója

2.2. Kutatási módszerek, eszközök

A piackutatás első fázisában a már rendelkezésre álló adatok felkutatására kerül sor. Ezen **szekunder** információk segítségével a Schengeni határ kialakulásáról, a jelenlegi magyarországi helyzetről, a schengeni határterületeken kihasználatlanul maradt épületek hasznosításáról szeretnénk információt gyűjteni, elsősorban sajtó elemzéssel (elektronikus és írott sajtó). Szeretnénk a magyar-román határszakasz helyzetét megismerni a schengeni csatlakozás vonatkozásában. Valamint mindezek mellett a törvényi háttér megismerése is része ezen kutatási területnek.

A kutatási szakasz második fázisában kifejezetten **primer**, vagyis eddig még nem ismert, nem publikált információk összegyűjtése a cél. Jelen primer kutatás feltáró kutatásnak minősül, vagyis arra irányul, hogy választ kapjunk arra, mely hasznosítási forma lenne a leginkább életképebb. Csak akkor tudunk alternatíva elemzést végezni, ha mindegyik célcsoportok igényét figyelembe vesszük, hiszen ez lehet az alapja a keresletnek.

A következőkben a **célcsoportok figyelembe vételével határozzuk meg primer kutatás módszereit:**

Lakosság esetében alkalmazott módszer

Ezen célcsoport esetében mivel az érintett csengeri kistérség aktív korú lakosai (15-59 életév közötti), munkavállalói tágabb értelemben a Szatmári tájegységben élő lakosság a célcsoport **papír alapú kérdőíves felméréssel** próbáltuk meghatározni a célcsoport igényeit. A leggyakrabban alkalmazott primer információ szerzésére alkalmas módszer a megkérdezéses vizsgálat. A megkérdezés során közvetlenül a fogyasztóktól szerzi a piackutató az információt, és alkalmas a véleményük, motivációik felderítésére is a megfelelő kommunikációs mód megválasztásával. A szekunder adatokat figyelembe véve próbáltunk kérdőívet szerkeszteni, mely kérdőívet mellékletként csatoltunk. (1. sz. melléklet). A kérdőívben 5 rövid kérdést tettünk fel, mely nagyon könnyen és gyorsan kitölthető. A felmérés kérdezőbiztosokkal készült, akik elsősorban a kitöltés gyorsaságát segítették. A helyszínek pedig a

térségben megrendezésre kerülő rendezvények voltak, ahol a határszakasz területén élő lakosság nagyobb számban volt jelen.

Ugyanezen célcsoport esetében **elektronikus kérdőív** kitöltésévek szerettünk volna többlet információhoz jutni. Az informatika fejlődésével lehetővé vált a számítógépen történő megkérdezés is. A (<http://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/645607349/>) weboldalon feltett kérdésekre egy előre programozott felületen, interaktív módon válaszolhatók meg a kérdőív kérdései. Ennek természetesen előfeltétele, hogy számítógéppel és Internet hozzáférhetőséggel rendelkezzen a megkérdezett. Az online kérdőívre elektronikus levél segítségével hívtuk fel a figyelmet, az érintett önkormányzatok segítségét kértük a kérdőív népszerűsítésében a lakosság körében.

Az eltérő módon beérkező kérdőíveket a szokásos módszertani megoldásokkal, statisztikai eloszlásvizsgálatokkal, megbízhatósági mutatók számításával együtt dolgoztuk fel. Az eltérések a szűk hibahatárokon belül értelmezhetőek és alkalmazhatóak voltak.

Kis- és középvállalkozások esetében alkalmazott módszer

A kis- és középvállalkozások, mint célcsoport esetében **egyéni mélyinterjú** valamint **fókuszcsoportos interjú** segítségével próbáltunk információt gyűjteni, hiszen potenciális befektetőként jöhetnek számításba az érintett ingatlanok hasznosítása esetében. Az csengeri kistérségben működő elsősorban cipőipari, élelmiszeripari cégeket kerestük meg személyesen, valamint a projekt rendezvények során meghívott vállalkozásokat kérdeztük meg csoportosan. Az egyéni mélyinterjúk valamint a fókuszcsoportos interjúk esetében is egy előzetesen elkészített interjúvázlat alapján zajlott a problémakör feldolgozása, amelyet megismertettünk a résztvevőkkel. A térség és az iparágak jelenlegi helyzetének megvitatása, a problémák feltárása és a fejlesztési irányok elemzése történt meg, melynek eredményeként átfogó képet kapunk az adott ipari szektor teljesítményéről. Az interjúk során a projekthez kapcsolódó ingatlanok hasznosíthatóságáról is megkérdeztük az interjú alanyokat.

A mélyinterjúk felmérés során a moderátor biztosította a releváns, nem befolyásolt, értékelhető eredményeket. A résztvevők nem járultak hozzá, hogy képfelvételek készüljenek. A hangfelvételt is csak néhány esetben engedélyezték, mélyinterjúkról jegyzetek készültek.

Közszéféra esetében alkalmazott módszer

Ezen célcsoport esetében az érintett csengeri kistérség és határtérség önkormányzatait **fókuszcsoportos interjú**, a Csengeri Ipari Park képviselőjét pedig **egyéni mélyinterjú** segítségével kérdeztük meg a térség jelenlegi társadalmi gazdasági helyzetéről. Az egyéni mélyinterjúk valamint a fókuszcsoportos interjúk esetében is egy előzetesen elkészített interjúvázlat alapján zajlott a problémakör feldolgozása, amelyet megismertettünk a résztvevőkkel. A térség jelenlegi gazdasága helyzetének megismerése a problémák feltárása és a fejlesztési irányok elemzése történt meg, melynek eredményeként átfogó képet kapunk az adott térség teljesítményéről. Az interjúk során a projekthez kapcsolódó ingatlanok hasznosíthatóságáról is megkérdeztük az interjú alanyokat.

A mélyinterjúk felmérés során a moderátor biztosította a releváns, nem befolyásolt, értékelhető eredményeket. A résztvevők nem járultak hozzá, hogy képfelvételek készüljenek. A hangfelvételt is csak néhány esetben engedélyezték, mélyinterjúkról jegyzetek készültek.

Tulajdonos és ingatlan használók esetében alkalmazott módszer

Az jelenleg Magyarország Schengeni határszakaszain (magyar-osztrák, magyar-szlovén, magyar-szlovák) található határátkelők tulajdonosait valamint ingatlan hasznosítóit kerestük meg **papír alapú kérdőíves felmérés során** azzal a céllal, hogy információt szerezzünk hasonló területeken történt jó gyakorlatok eseteire. Kérdőívet szerkesztettünk melyben a tulajdonosi körre, az ingatlan adataira, a jövőbeli tervekre, egyéb hasznosítási lehetőségekre kérdeztünk rá, mely kérdőívet mellékletként csatoltunk. (2. sz. melléklet). A kérdőívben rövid irányított kérdéseket tettünk fel, mely nagyon könnyen és gyorsan kitölthető.

Hasonló **papír alapú kérdőíves felmérés** végeztünk a magyar-román határszakaszon, nemcsak a projekt által érintett határátkelő, hanem az összes ezen a határszakaszon található határátkelő tekintetében. A kérdőív rövid egy oldalas terjedelmű, a tulajdonosi körre, az ingatlan adataira, a jövőbeli tervekre, egyéb hasznosítási lehetőségekre kérdeztünk rá, mely kérdőívet mellékletként csatoltunk. (3. sz. melléklet).

3. Szekunder adatok összegyűjtése, elemzése

3.1. Schengeni határ kialakulásának háttere

3.1.1. Kialakulásának története

A luxemburgi Schengenben 1985. június 14-én az Európai Gazdasági Közösség öt tagja – Belgium, Hollandia, Luxemburg, Franciaország és a Német Szövetségi Köztársaság – által a Princesse Marie-Astrid nevű hajó fedélzetén aláírt megállapodás mindössze a résztvevő államok közötti közös határaikon gyakorolt ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről szólt. A megállapodás még csak egyszerűsítette a határátlépés formaságait, de már kilátásba helyezte a határok teljes lebontását is.

A megállapodást 1990. június 19-én kibővítették a Schengeni Végrehajtási Egyezményrel, amely meghatározta a megállapodás megvalósításának folyamatát, egyúttal életképpé tette azt. A személyforgalom belső országhatárokon történő ellenőrzésének megszüntetésével párhuzamosan erősítették meg a részes államok külső határellenőrzésüket. A megállapodás és az egyezmény végül teljes mértékben 1995-ben lépett hatályba az öt alapító, valamint Spanyolország és Portugália részvételével. Később más államok is csatlakoztak a schengeni övezethez. A jelenlegi schengeni határok összesen 24 országot érintenek.

A schengeni megállapodást és a schengeni vívmányokat az amszterdami szerződés emelte az EU keretébe. Az 1997. október 2-án aláírt és 1999. május 1-jén hatályba lépett amszterdami szerződés alapvetően átrendezte a bel- és igazságügyi együttműködést. A maastrichti rendszer harmadik pillére kettévált, a kilenc témakörből a külső határok átlépésével, a bevándorlással, a menedékkjoggal és a polgári jogi, valamint vámegyüttműködéssel és a csalással foglalkozó részek átkerültek az EU I. pillérébe, így a belső határátlépésre, a külső határok ellenőrzésére, a vízumkiadásra, a bevándorlás szabályozására és a menedékkjogra vonatkozó döntéseket ezután az EU Tanácsán üléselő miniszterek hozzák meg. A kábítószer elleni harc mint önálló témakör nagyrészt feloldódott az új harmadik pillérben, amely két nagy területet azonosít, a rendőri és a bűnügyi-igazságügyi együttműködést.

Az Egyesült Királyság és Írország az amszterdami szerződés szerint továbbra is fenntartja önálló határellenőrzési rendszerét. Dánia is szabadon dönthet, hogy alkalmazza-e a későbbiekben születő schengeni acquis-t. Az EU-hoz később csatlakozott és csatlakozni kívánó országok számára ugyanakkor kötelező a schengeni szabályok átvétele és alkalmazása.

- A schengeni övezet
- További aláírók, amelyek nem teljes jogú tagok (Bulgária, Ciprus, Horvátország, Románia)
- Belépést fontolgató államok (Vatikán)
- Csak a rendőri együttműködésben részt vevő államok (Egyesült Királyság, Írország)

3.1.2. Schengeni Egyezmény, tartalma

A **Schengeni Egyezmény** az Európai Unió első és harmadik pillérének része, amely elsősorban a belső határőrizet megszüntetését és a külső határok közös ellenőrzését jelenti. Az egyezménynek nem minden uniós ország a tagja, és vannak nem EU-beli tagjai is. Az egyezményt nem minden aláíró ország alkalmazza.

A schengeni térség országaiból származó személyek ellenőrzésének megszüntetése

A személyazonossági okmányok bemutatása megszűnt mindazok számára, akik a belső határállomásokon kelnek át – legyenek az EU állampolgárai, akár más ország lakói. Néhány biztonsági ellenőrzés azonban megmaradt:

- járőrök igazoltatnak egy 20 km széles határmenti sávban, az EU-n kívülre nyitott repülőtereken, kikötőkben és pályaudvarokon. A schengeni tagországok állampolgárai a saját országukban érvényben lévő személyi okmányaikkal igazolhatják magukat, amelyeket minden más schengeni tagország hatóságai kötelesek elfogadni. Ezért a schengeni tagországok állampolgárai számára az egyezmény területén útlevél nem szükséges.
- biztonsági ellenőrzések a repülőtereken a beszálláskor;
- kiskorú gyermekeknek a térség elhagyásához engedélyre van szükségük.

Kivételes esetekben, amikor a közrend veszélybe kerül, az érintett tagállam átmenetileg visszaállíthatja a rendszeres igazoltatást a határokon.

A külső határok ellenőrzésének megerősítése

A vízum – mivel egységes – minden schengeni országban érvényes.

- Az EU tagországok, valamint Svájc, Izland és Norvégia állampolgárai enyhébb ellenőrzésen esnek át, majd szabadon mozoghatnak a schengeni térségben;

- az EU-n kívüli, közös listán szereplő országok állampolgárainak három hónapnál rövidebb tartózkodást engedélyező vízumot kell kérnie attól az országtól, melyen keresztül belépnek a schengeni térségbe, illetve amely a fő úti céljának minősül (ahol a legtöbb időt készülni tölteni; nagyjából egyenlő időtartam esetén ahova először lép be). Minden tagországnak jogában áll egy általa problémásnak vélt országot felvételni a közös listára.
- A 3 hónapnál hosszabb időre szóló tartózkodási engedély vagy vízum tulajdonosa 3 hónapig szabadon mozoghat a schengeni térség többi országában, de tartózkodási jogot nem szerez ezekben az államokban. Ezen kívül a megérkezésétől számított 3 napon belül köteles „belépési nyilatkozatot” tenni abban a tagországban, melyek területére lép, vagy a határon, vagy a tagország valamelyik rendőrségi hivatalában.
- A menedékjogért folyamodók kérelmét az az ország intézi, amelyen keresztül ezek a személyek az EU területére kívánnak lépni. Mivel a nemzeti jogok harmonizációja még nem fejeződött be, és azon ország biztonsági szintjének megítélése is változó, amelyből a menedék kérője (közvetlenül vagy átutazóként) érkezik, a kérvényeket tagországonként más és más módon bírálják el.
- törvénytelen bevándorlás esetén annak az országnak kell gondoskodnia a bevándorlóról (és adott esetben a határra szállítását biztosítania), amelyen keresztül a bevándorló a térségbe érkezett. (dr. Vas Gizella, határrendészet szerepe)

Rendőrségi és bírói együttműködés és a Frontex létrehozása

A különböző tagországok rendőri, adminisztratív és bírói szervei kormányközi együttműködés keretében támogatják egymást a törvénysértések felderítésében és megelőzésében. Egymás rendelkezésére bocsátják információikat, és az EUROPOL keretében összehangolják a kábítószer, a tiltott kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni akcióikat. Országuk határain túl a rendőrök meghatározott területen belül üldözhetnek (de nem tartóztathatnak le) személyeket gyilkosság, erőszak, kábítószer-kereskedelem vagy csempészés miatt. Kötelesek erről tájékoztatni azt az országot, melynek területén tartózkodnak, és kötelesek segítséget kérni attól.

A schengeni információs rendszer (SIS) strasbourgi székhelyű hálózat, amely a tagországok rendőri és bírói szerveitől beszerzett információkkal rendelkezik körözött személyekről és ellopott tárgyakról (fegyverek, autók). A SIS megfelel a személyi adatvédelmi törvényeknek (az Európa Tanács Egyezménye, 1981. január) és csak a határon történő rendőri vagy határőri ellenőrzéskor, vízum vagy tartózkodási engedély kiadásakor lehet igénybe venni. (Schengeni egyezmény/eu vonal)

A schengeni térség létrejötte óta jelentős változásokat hozott a külső határok ellenőrzésében az Európai Unió határellenőrzésért felelős ügynökségének, a Frontex-nek a létrehozása is. Az ügynökség léte szimbolizálja azt a tényt, hogy a külső határok ellenőrzése európai ügy és abban a tagállamok nem maradhatnak magukra, de nem jelenti egy európai határőrség létrehozását, ahogyan azt egyes európai gondolkodók, illetve a Stockholmi Program¹ szelleme előrevetítették. A határellenőrzés továbbra is a tagállamok hatásköre maradt és jelen pillanatban úgy tűnik, hogy ez olyan erős szuverenitási kérdés, hogy ebben áttérés egyelőre nem várható. A Frontex továbbfejlődését szolgáló módosító rendelet elfogadását követően - az Európai Parlament nyomására - a vendégtisztek együttesét 2011 óta ugyan európai határőr csapatoknak nevezzük, ám ez még nem jelent európai határőrséget, bár kétségkívül egy első lépés lehet annak irányában.

A Frontex léte és működése számos jelentős kérdésben segíti azt, hogy a schengeni követelmények egységesen érvényesüljenek a külső határokon és a tehermegosztás elve alapján a többi tagállam

segítse a nagyobb migrációs nyomásnak kitett külső határszakaszokat. Ennek jegyében a Frontex közös képzési tematikát dolgozott ki, elemző-értékelő munkát végez és közös műveleteket koordinál a külső határokon. Ez utóbbi során más tagállamok rendőrei, határőrei segítik a külső határokon „honos” rendőri, határőrizeti szervek munkáját, amelyhez bizonyos jogköröket kaptak. Noha az ügynökség az európai intézményekhez hasonlóan kissé nehézkes és bürokratikus és nem minden esetben találja meg a közös megoldást a számtalan tagállami érdek közepette, kétségtávol új dimenziót hozott a schengeni térség működésébe és elősegíti a nagyobb odafigyelést a külső határokon jelentkező kockázatokra, neuralgikus pontokra és jelentős szerepet vállal azok kezelésében is.

Nem véletlen, hogy a schengeni térség megálmodói a Schengeni Egyezmény létrehozása során annak számos cikkében - és később a végrehajtási normákban is - a kompenzációs intézkedések egész sorát szabályozták, míg magát a fő gondolatot – nevezetesen, hogy a belső határokon megszűnik az ellenőrzés – mindössze egy-két mondattal deklarálták. A schengeni rezsim tehát úgy épült fel, hogy megfelelően ki lehessen küszöbölni az ellenőrzések megszűnésével járó biztonsági deficitet. Egyaránt szabályokat alakított ki a schengeni beutazást lehetővé tevő vízumok kiállítására és a beutazás első lépcsőjeként vízumkiadás során ellenőrzést végző konzulátusokra, a külső határok szigorú ellenőrzésének követelményeire és a belső határokon kialakítandó határon átnyúló, közvetlen rendőri együttműködésre, valamint létrehozta a schengeni térség körözési rendszerét, a Schengeni Információs Rendszert.

A schengeni egyezmény aláírói	EU-tag	Nem EU-tag
Alkalmazza	• Ausztria • Belgium • Csehország • Dánia • Észtország • Finnország • Franciaország • Görögország • Hollandia • Lengyelország • Lettország • Litvánia • Luxemburg • Magyarország • Málta • Németország • Olaszország • Portugália • Svédország • Szlovákia • Szlovénia	• Izland • Norvégia • Svájc • Liechtenstein

Nem alkalmazza	• Bulgária • Ciprus • Horvátország • Írország • Nagy-Britannia • Románia	
----------------	--	--

3.1.3. Schengeni határok megjelenése Magyarországon, határmenti épületek sorsa ezen a területen

A schengeni térség fogalma 2007 óta kézzel foghatóvá vált Magyarország és - velük együtt számos közép-kelet-európai ország - állampolgára számára, hiszen ettől az időponttól kezdve szűntek meg a belső határainkon a határellenőrzések. A felmérések szerint a határellenőrzés nélküli utazás az egyik legmeghatározóbb vívmány az érintett lakosság számára az uniós és - később a schengeni – csatlakozás során. A megkérdezettek igen nagy számban említik a szabad utazást, mint az „EU” csatlakozásból származó pozitívumot. (Rendészet folyóirat/2012/1.szám).

A magyar-osztrák, magyar-szlovén és a magyar-szlovák határszakaszok, mint belső határok egyre erősebb összekapcsoló funkciót fognak betölteni a jövőben Magyarország és az érintett országok határ menti területei között. E térségekben a gazdasági együttműködések és tevékenységek megerősödése prognosztizálható, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a magyar-osztrák és magyar-szlovén határ régiók az EU regionális politikájának keretében már mint tagállami határ régiók támogathatók; s fokozatosan összekapcsolódnak az egykor kettéválasztott térségek.

Az állandó ellenőrzés 2007. december 21-étől szűnt meg a magyar-osztrák, a magyar-szlovén és a magyar-szlovák határon, ezzel együtt szigorodott az ellenőrzés a külső határvonalnak számító magyar-horvát, magyar-román, magyar-szerb és magyar-ukrán vonalon. A schengeni nyitást követően az összes vas megyei határátkelő állami kézben maradt. Közülük öt, a kőszegi, a bucsui, a szentpéterfai, a rábafüzesi (Ausztria felé), illetve a bajánsenyei (Szlovénia felé) a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) Zrt. gondozásába került, a kisebbek, mint például a bozsoki, a pinkamindszenti (Ausztria felé), a kétvölgyi és a magyarszombatfai pedig a korábbi VPOP-hez, a mai Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz tartoznak.

A határátkelőket egyébként korábban három csoportba osztották. Az első kategóriába a klasszikus értelemben vett kis átkelők tartoznak (például Kétvölgy, Felsőszölnök, Magyarszombatfa), ahol sorompó és konténer jelezte az országhatár végét. A középső csoportba a harminc-negyven évvel ezelőtt épült átkelőket (Bucsu, Kőszeg) sorolták be. A harmadikba pedig a kilencvenes évek végén, többségükben uniós támogatásból felhúzott átkelőket (Rábafüzes) írták.

2007 végén, illetve 2008 elején hozzáláttak az objektumok akadálymentesítésének: elbontották a sorompókat és a konténereket. A bútorok, illetve az elektromos berendezések után a klímát, a villanysorompót, valamint a térfigyelő rendszert is leszerelték, és Rábafüzesre szállították, amely Vas megyében 2008 januárjától bázispontként működött. Egyes értékeket pedig közbeszerzési eljárás útján értékesítettek. (www.nyugat.hu/schengen)

Fantomépületek a határon

Az ingatlanok hasznosításában viszont évek óta nem történt előrelépés. Bár az MNV Zrt. hosszú ideje szeretné eladni őket, a helyi önkormányzatok nem mutattak igazán érdeklődést az épületek iránt, a vállalatok részéről pedig talán nem is lenne ésszerű lépés egy-egy határátkelő megvásárlása. Az üresen álló épületek állaga így folyamatosan romlik. Az egyetlen kivételt csak a rábafüzesi határátkelő jelenti, melyet a Szentgotthárdi Ipari Parkban felépített logisztikai bázissal egy időben bővítettek ki.

A Schengeni Egyezmény értelmében különösen indokolt esetekben a tagországoknak készen kell állniuk arra, hogy ideiglenesen visszaállítsák a határok ellenőrzését. Erre jó példa a 2008-as svájci-osztrák közös rendezésű labdarúgó Európa-bajnokság, valamint a 2011. június 8-án és 9-én, Bécsben rendezett Világgazdasági Fórum. Ekkor ugyanis az osztrák-magyar határon visszaállt a teljes légi, vízi és közúti kontroll.

Nagy szerencse, hogy a modern technika segítségével, az idő kegyelmet nem ismerő vasfogának pusztító munkája ellenére is elvégezhetőek az esetleges határrendészeti intézkedések, méghozzá mobil eszközökkel. Az okmányok ellenőrzésére pedig kisbuszokban van lehetőség, erre főként az olaszok gyakorlata jelent jó példát.

A kőszegi, a bucsui és a rábafüzesi átkelőnél jellemzően ma is nagy a forgalom. Rábafüzes ráadásul a 8-as út mellett fekszik, ezért a Graz irányába tartók itt haladnak keresztül. A Szombathely felől Ausztriába igyekvők pedig legtöbbször Bucsunál lépik át a határt. Az osztrák munkaerőpiaci nyitás miatt pedig becslések szerint másfélszeresére nőtt az átmenő forgalom az osztrák-magyar határon.

Azok a bizonyos vasfogak pedig tovább pusztítanak: málladozó vakolatok, rozsdás vascsövek, kopott festések, potyogó csempék, kilazult lámpatestek jelzik az elmúlás útját. A jobbára fantomépületeknek nevezhető egykori határrendészeti objektumok már csak halvány árnyékai önmaguknak. Miközben Magyarországnak a déli, EU-n kívüli államokkal közös szakaszokon komoly feladatai vannak az unió külső határainak védelmében, addig úgy tűnik, a

belső oldalon, a jó néhány évtizedes múlttal rendelkező épületek már senkit sem érdekelnek. (www.nyugat.hu/schengen).

A tervek szerint megvásárolhatóak lesznek az egykori osztrák-magyar határátkelők épületei. A Szövetségi Ingatlanszövetkezet és Burgenland tartomány osztozik majd az értékesítés feladatain. Erről korábban már szerződést írtak át Kelénpatakon. Összesen hat határátkelőről, a hozzájuk tartozó épületekről és útszakaszokról van szó. Miklósfalva, Kelénpatak, Németkeresztúr, Rótfalva, Rábakeresztúr és Bónisfalva szerepel az eladási listán. Öt kisebb határátkelő már privát tulajdont képez. Az autósoknak is egyértelműbb lesz majd a közlekedés, mivel osztrák oldalon már elrendelték a különböző terelőkorlátok és a régi felfestések eltávolítását.

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. ideiglenes hasznosításra ajánlotta fel a rábafüzesi volt határátkelő ingatlanait. Szerződéstervezetük alapján a volt határátkelő épületeit, belső úthálózatát, földterületét az önkormányzat meghatározott, havonta fizetendő bérleti díjért határozatlan időre bérbe vehetné és hasznosíthatná. A szerződéstervezet szerint a bérlőnek tudomásul kell vennie, hogy egy esetleges nemzetközi közegészségügyi vészhelyzet esetén az ingatlant az illetékes rendészeti szervek határellenőrzés céljából újból igénybe vehetik. Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elvileg egyetértett a rábafüzesi volt határátkelő ingatlanainak közcélú hasznosíthatósága céljából azoknak a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-től történő esetleges bérbevitelével. Bérbevételi szándék esetén mindenképp előtérbe kell találni az épületeknek. A határátkelő épületeit lakáscélra ugyan nem, de egyéb közcélra (gazdasági, kulturális, turisztikai) valószínűleg lehetne hasznosítani. (www.umvp.eu/hirek)

Internetes piackutatást végeztünk a meglévő schengeni határszakaszokon, hogy jelenleg milyen formában hasznosítják a korábbi határátkelők funkcióvesztett épületeit. Eredményeinket az alábbiakban foglaljuk össze:

Magyarország-Szlovákia határon a korábban a legjelentősebb határátkelők funkcióvesztett ingatlainak jelenlegi hasznosítási formája:

- A Rajkai M15 – D2 autópálya, E65, E75 mentén lehetőség van pénzváltásra, parkolásra, autópálya matrica vásárlásra, valamint étkezésre is mivel egy gyorsétkező is található.
- Komáromnál a 13. főút mentén található bevásárló központ (TESCO), hotel, pénzváltó valamint kávézó is.
- Balassagyarmatnál a 22. főút mentén található kamion terminál, pénzváltó, sportbolt, büfé, autómosó és bevásárlóközpont (TESCO).

Magyarország-Ausztria határszakaszon az alábbi szolgáltatások kerültek kialakításra:

- Hegyeshalomnál az M1 – A4 autópálya, E60 mellett található pénzváltó, étterem, bolt, kávézó, parkoló valamint lehetőség van autópálya matricavásárlásra is.
- Sopronnál a 84-es főút mentén található benzinkút, dohánybolt, pénzváltó, kávézó és kaszinó is.

Magyarország-Szlovénia határszakaszon is hasonló szolgáltatások jellemzőek, mint az előzőekben említettek:

- Rédicsnél a 86-os főút mellett lehetőség van autópálya matrica vásárlásra, valamint található itt egy night club.
- Toronyiszentmiklós M70 autópályán – A5 autópálya, E653 mentén parkoló és benzinkút található.

3.3. Magyar-Román határszakasz átalakulásának jelenlegi helyzete

A magyar-román határszakasz helyzete sajátos a tekintetben, hogy meglehetősen bizonytalan Románia schengeni csatlakozásának az időpontja. 2011 márciusa volt a korábbi potenciális időpont, amelynek elhalasztódása okán – tekintettel a jelentős migrációs mozgásokra - továbbra is szigorú határellenőrzési rezsimet kell fenntartani ezen a szakaszon. Ez a határszakasz jelenleg is aktív és elsősorban a magyar-szerb határról elterelődő migráció és a romániai befogadó állomásokról érkező észak-afrikai menedékkérők jellemzik. Itt a zöldhatár aktivitása, valamint a teherszállító vasúti járművekben való megbújás a jellemző.

Románia többször is jelezte az Unió felé, hogy álláspontjuk szerint az ország teljesítette a határellenőrzés nélküli övezetbe való belépés feltételeit, a csatlakozást hátráltató holland és német ellenkezést pedig Hága és Berlin belpolitikai megfontolásainak tulajdonítják. Románia arra számított, hogy az Európai Unió belügyminisztereinek 2013. márciusi találkozásán döntés születik Románia és Bulgária schengeni csatlakozásáról, oly módon, hogy márciusban a légi és vízi, 2013 végén pedig a szárazföldi közlekedésben is megvalósul a két ország beépülése a szabad mozgást biztosító térségbe.

A belügyi EU-biztos a közelmúltban közölte, továbbra is alkalmasnak tartják Bukarestet és Szófiát a schengeni tagságra, a Tanács azonban szűk két éve minden adandó alkalommal megvétózta az erről szóló döntést. Először Németország és Franciaország együttes ellenállásával hiúsult meg a csatlakozás, majd Hollandia látta úgy sokáig (és a mai napig is), hogy a két ország felvétele túlzott biztonsági kockázatot jelentene Nyugat-Európa számára.

Mára már nyílt titokként kezelik, hogy a túlzottnak vélt romániai korrupció mellett a fő veszélye abban áll a két ország schengeni csatlakozásának, hogy ezzel megteremtődne a szárazföldi „schengeni” összeköttetés Görögország és az EU többi része között, amely megnyithatná a Görögországba tömegesen beáramló illegális bevándorlók útját Nyugat-Európába. Románia és Bulgária csatlakozásáról leghamarabb 2013. év végén tárgyal az Európai Bizottság, miután Románia nem kérte, hogy döntsenek a csatlakozásáról. Az EU-s belügyminiszterek legutóbbi találkozásán legalább három tagállam ellenezte volna a térséghez való felvételt.

3.4. A törvényi háttér áttekintése

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. elsődleges szerepet tölt be az állami vagyon (ingatlanok, ingóságok, föld, társaságok, speciális vagyonelemek) és vagyonkezelők (MNV Zrt., Magyar Fejlesztési Bank, Nemzeti Földalap, központi költségvetési szervek, önkormányzatok) koordinátarendszerében. Az MNV Zrt. gyakorolja az állami tulajdonban lévő társaságok tulajdonosi jogait, gondoskodik az állami feladatokat ellátó szervezetek elhelyezéséről, gazdálkodik a kezelésében lévő ingatlanokkal és ingóságokkal, az országosan ismert műemlékekkel éppúgy, mint az örökség folytán birtokába jutott dísz tárgyakkal, régiségekkel.

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. három elődszervezet – az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt., a Kincstári Vagyon Igazgatóság és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet – összevonásával, azok jogutódjaként 2008. január 1-jével kezdte meg működését. A rendszerváltás óta eltelt időben a mindenkori politika a különböző minőségű állami vagyongcsoportokra eltérő stratégiákat fogalmazott meg, majd ezekhez a stratégiákhoz alakított ki intézményeket. Ennek következtében az egyes vagyonelem-csoportokat – úgymint ingatlanok, termőföldek, gazdasági társaságok – mindig külön kezelték. Az MNV Zrt. létrejötté megteremtette a szervezeti feltételeit annak, hogy a nemzeti vagyont illetően egységessé váljon a tulajdonosi szemlélet.

Az intézményes privatizáció időszakának lezárultát követően az államnak a rá bízott nemzeti vagyonnal kapcsolatosan új feladatai keletkeztek, tulajdonosként másfajta kihívásokkal kell szembenéznie. Elsősorban a tartós állami tulajdonban maradó vagyon értékének megőrzése és gyarapítása a cél, ezért a hangsúly a vagyongazdálkodásra tevődik át. Az Országgyűlés az állami vagyonnal kapcsolatos tulajdonosi jogok gyakorlásáról, valamint az állami vagyon hasznosítására, kezelésére vonatkozólag megalkotta a Vagyontörvényt (2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról). Az MNV Zrt. feladata a jogelőd szervezetek nyilvántartásainak egybeolvasztása révén létrehozni az egységes vagyontaszter, amely a vagyonelemek megnevezése mellett azok értékét is tartalmazza. Az egységes vagyontaszter kialakítása és karbantartása átláthatóvá teszi az állami vagyon nagyságát, tartalmát és valós értékét. (MNV Zrt. honlapja)

A törvény jól meghatározott feltételekkel és keretek között biztosítja az immár egységes vagyonkezelő szervezet gazdálkodási önállóságát, egyidejűleg ki is kényszeríti a hatékonysági, költségtakarékossági szempontok érvényesülését, miáltal teret ad egyszersmind rá is szorítja a vagyonkezelő szervezetet a legcélszerűbb hasznosítási módok alkalmazására. A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. feladatait a vagyontörvény legfontosabb keretszabályai tartalmazzák; a jogszabály, meghatározza azokat az ügyleteket, eljárásokat, tárgyakat, amelyekkel kapcsolatosan az állami vagyon esetében az MNV Zrt. kizárólagos hatáskörrel van felruházva.

Az állami vagyon hasznosítására az MNV Zrt. vagyonkezelési szerződést is köthet. Az ilyen vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő jogosult meghatározott, állami tulajdonba tartozó dolgot birtokolni, használni és hasznait élvezni. A vagyonkezelő köteles a vagyontárgy értékét megőrizni, gondoskodni állagának megővéséről, jó karban tartásáról, működtetéséről, továbbá a díjat fizetni vagy teljesíteni a szerződésben előírt más kötelezettséget. A vagyonkezelési szerződés valamely, az államot megillető jog gyakorlásának átengedése is irányulhat, ilyen esetben a dolgok vagyonkezelésének szabályait kell megfelelően alkalmazni. A vagyonkezelői jog az erre irányuló szerződéssel - kivételesen törvény alapján - jön létre. A vagyonkezelés további szabályait, valamint a kezelt állami vagyon és az ahhoz kapcsolódó bevételek és kiadások nyilvántartásának szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg. (MNV Zrt. honlapja)

4. Primer adatok összegyűjtése, elemzése

4.1. Lakossági kérdőíves (papír alapú) felmérés adatai, eredményei

A kérdőíves kutatás a korábban meghatározott módszertan alapján történt az érintett térség aktív lakosai, munkavállalói körében. A kérdőívben 5 rövid kérdést tettünk fel, mely nagyon könnyen és gyorsan kitölthető. A felmérés kérdezőbiztosokkal készült, akik elsősorban a kitöltés gyorsaságát segítették. A helyszínek pedig a térségben megrendezésre kerülő rendezvények voltak, ahol a határszakasz területén élő lakosság nagyobb számban volt jelen. A alábbi táblázatban megjelölt rendezvényeken történt a felmérés, amelynek eredményei meghatározhatják a leendő keresletet.

Mintavétel körülményei, módszere

	1. felmérés	2. felmérés	3. felmérés
	Kvantitatív	Kvantitatív	Kvantitatív
A kutatás típusa a megkérdezettek információ ellátottsága a kutatás tárgyával kapcsolatosan	Direkt	Direkt	Direkt
Megkérdezés módja	Személyes	Személyes	Személyes
Megkérdezés technikája	PPI	PPI	PPI

Megkérdezés módszere	standardizált kérdőív	standardizált kérdőív	standardizált kérdőív
Felmérés időpontja	2013. május	2013. augusztus	2013. augusztus
Mintavétel helyszíne	Ajak	Fehérgyarmat	Szatmárcseke
Tényérték	35 db	47 db	24 db

A kérdőíves kutatás során N=106 fő megkérdezése valósult meg, akik elsősorban a magyar – román határ mentén élnek, laknak. A kérdőívben 5 rövid kérdést tettünk fel, mely nagyon könnyen és gyorsan kitölthető. Értékelhetetlen kérdőívek száma 7 db., fő gond, a hiányos, értelmezhetetlen kitöltés volt. A 106 értékelhető kérdőívet MS Excel és SPSS programokkal dolgoztuk fel. A kérdésekből 3 több választási lehetőséget is kínált, két kérdés nyitott típusú volt. A felmérést egy 30 fős tesztkérdőív előzte meg, amelynek tapasztalatai beépültek a végleges dokumentumba.

A feltett kérdések:

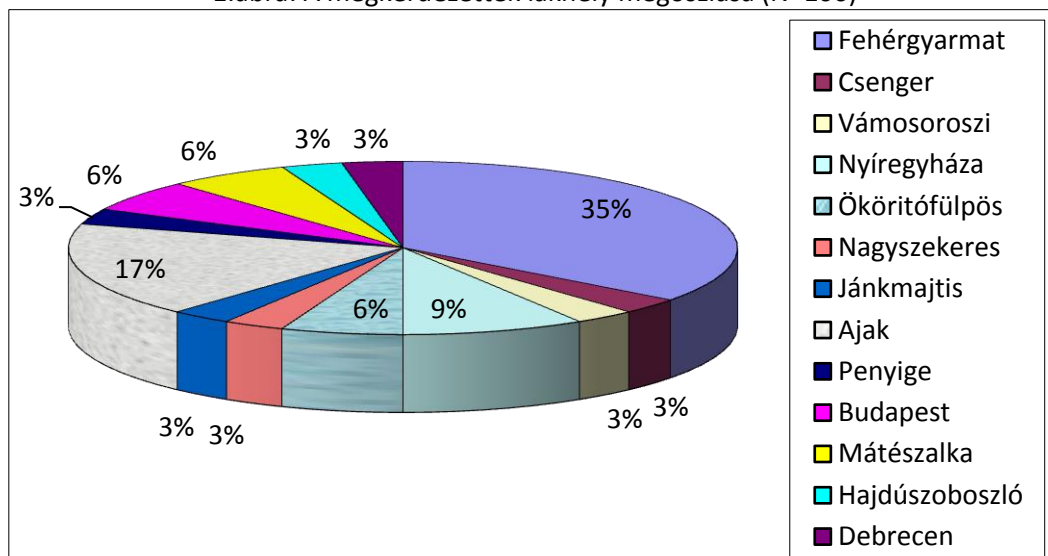
1. A válaszadó lakhelye?
2. Melyik határátkelőt használja a romániai határszakaszon leginkább?
3. Milyen gyakran jár át a határon?
4. Milyen szolgáltatásokat venne igénybe a határon?
5. Megjegyzés

A kérdőív kitöltése önkéntes volt és lehetőség volt megjegyzés, kiegészítés rögzítésére is a témával kapcsolatban.

Piackutatás eredményei

Az N=106 értékelhető kérdőívet kódolás után kiértékeltek, és az alábbi eredményeket kaptuk. A megkérdezettek zömének lakhelye a vizsgált célterületen helyezkedik el. Az eltérő területi lakhely nem befolyásolja érdemben a végeredményt, hiszen a célterületen megforduló vélemények összessége lesz majd meghatározó. A lakossági súlyt pedig sikerült elérni, mint ahogy az 1. ábrán látható, hiszen a válaszadók nagyobb részének 35%-nak a lakhelye Fehérgyarmat, valamint 17%-nak Ajak.

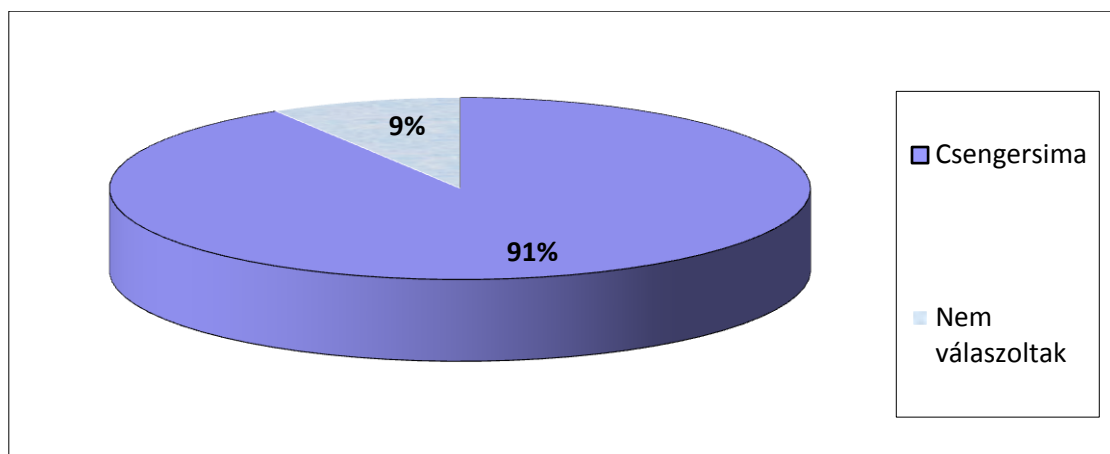
1.ábra: A megkérdezettek lakhely megoszlása (N=106)

Forrás: Saját kutatás, 2013

A 2. kérdés a határátkelők használatára kérdezett rá. Az N=106 értékelhető kérdőív válaszadások alapján egyértelmű, hogy a térségben a magyar-román határszakaszon a csengersimai határátkelőt használják gyakrabban.

2.ábra: A határátkelők preferálása a romániai határszakaszon (N=106)

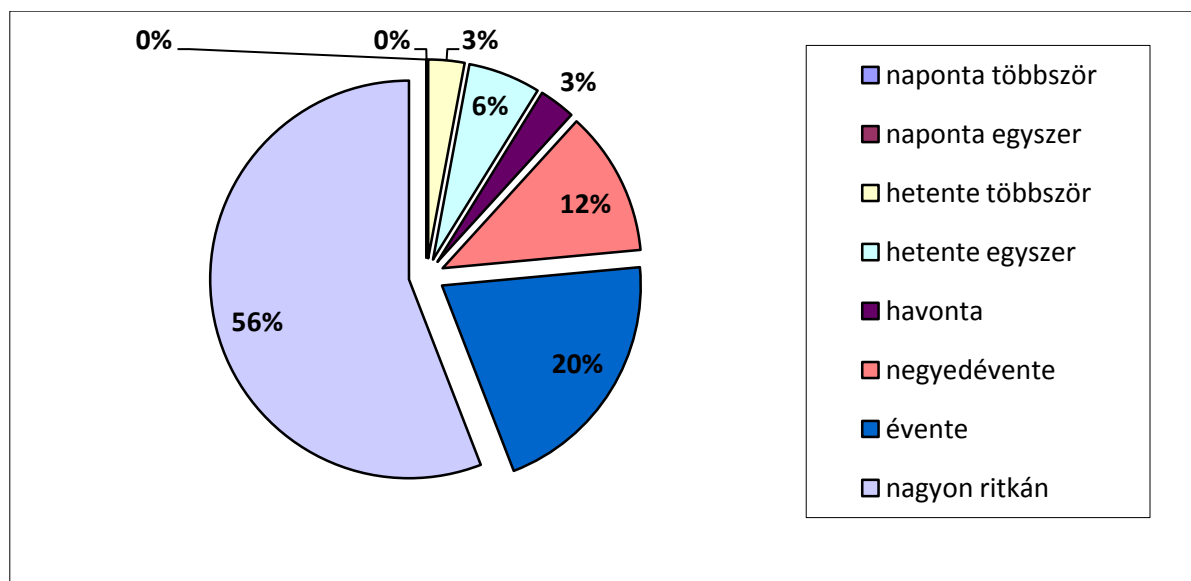

Forrás: Saját kutatás, 2013

A megkérdezett, Romániába átkelő emberek 91%-a a csengersimai határ átkelő pontot választotta átkelőhelynek, Vállaj felé egyáltalán nem közlekednek. A megkérdezettek 9%-a nem válaszolt a kérdésre, de a többi kérdésre adott releváns válasz miatt bemaradtak az értékelhető válaszadók halmazába.

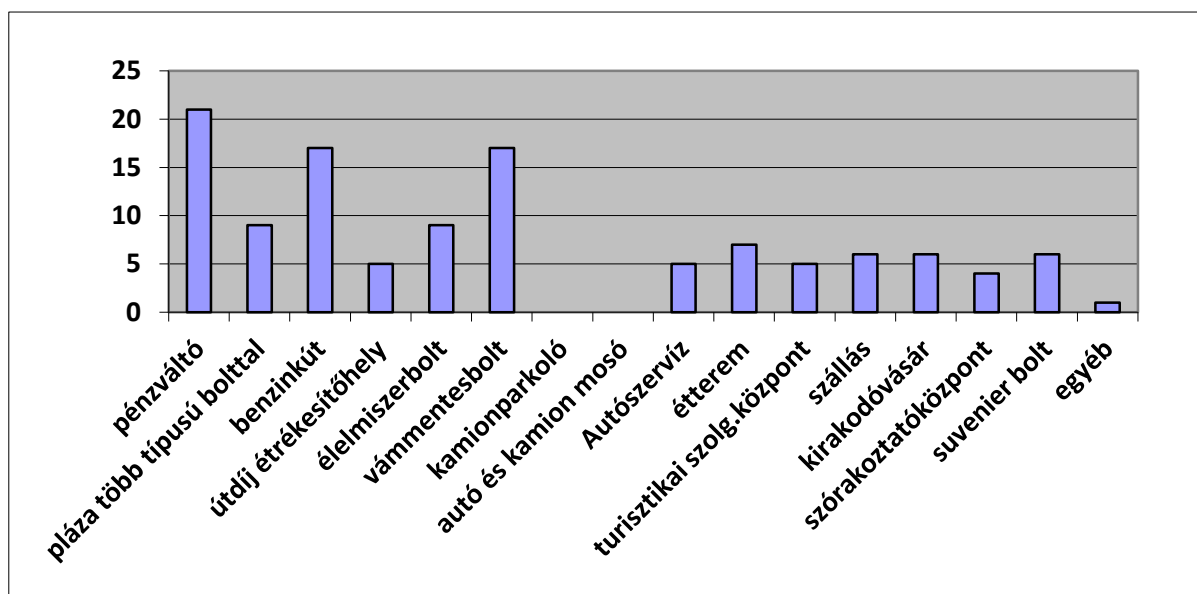
A 3. ábra az átkelések gyakoriságát vizsgálja. Amint az látható a megkérdezetteknek több mint a fele, azaz 55%-a ritkábban, mint évente használja a határátkelőt. 21%-uk évente és 12%-uk negyedévente lépi át a román-magyar határt. Rendszeresen a válaszadók 9%-a hagyja el az országot, hiszen 3%-uk hetente többször, míg 6%-uk legalább hetente egyszer teszi ezt meg.

3.ábra: Az átkelések gyakoriságának megoszlása (N=106)

Forrás: Saját kutatás, 2013

4.ábra: A megkérdezettek szolgáltatások iránti keresletének megoszlása (N=106)

Forrás: Saját kutatás, 2013

A fent található 4. ábrán a szolgáltatások keresletfelmérése történt meg. A válaszadók több szolgáltatás kiépítését is javasolhatták a kérdőív alapján. Amint az látható a legnagyobb igény a pénzváltóra és benzinkútra lenne, hiszen a válaszadók 62%-a ezt a szolgáltatást látna szívesen a határon. A vámmentes boltot és kisebb élelmiszer boltot is kihasználnák a határátkelők, hiszen a válaszadók 50%-a jelezte ezen igényét. A kamionparkoló és autómosó szolgáltatást a megkérdezettek közül senki sem venné igényben, vélhetően ez inkább a vállalkozói szférát érdekelheti. Megjegyzés nem volt a kutatással és a témával kapcsolatban.

A lakossági kérdőíves kutatás alapján megállapítható, hogy a megkérdezett 106 főjelentős hányada (körülbelül kétharmada) a vizsgált magyar- román határmentén lakik, a csengersimai átkelőt használja leginkább. A felmérés szerint azonban a megkérdezettek 60% ritkán lépi át a határt, mintegy 10%-uk havi gyakorisággal teszi ezt meg. Ha ez igaz a teljes sokaságra, akkor ezt a mutatót figyelembe kell venni a potenciális piac definiálásakor – függetlenül a szolgáltatás típusától. A megkérdezettek pénzváltót, benzinkutat, vámmentes és egyéb jellegű boltot látnának szívesen a határmenti épületekben, több mint a megkérdezettek fele jelölte ezt az igényét.

Összességében elmondható, hogy a határ menti aktív lakosság, illetve a célterületen megforduló megkérdezettek viszonylag kisebb volumenű üzleteket, kiegészítő szolgáltatásokat látna szívesen. A pénzváltót, és egyéb boltot (útdíj értékesítő hely, kisebb élelmiszer bolt stb.) egyértelműen piacképesen lehetne ugyanakkor működtetni, de egyéb szolgáltatások kiegészítéseként.

4.2. Lakossági internetes felmérés adatai, eredményei

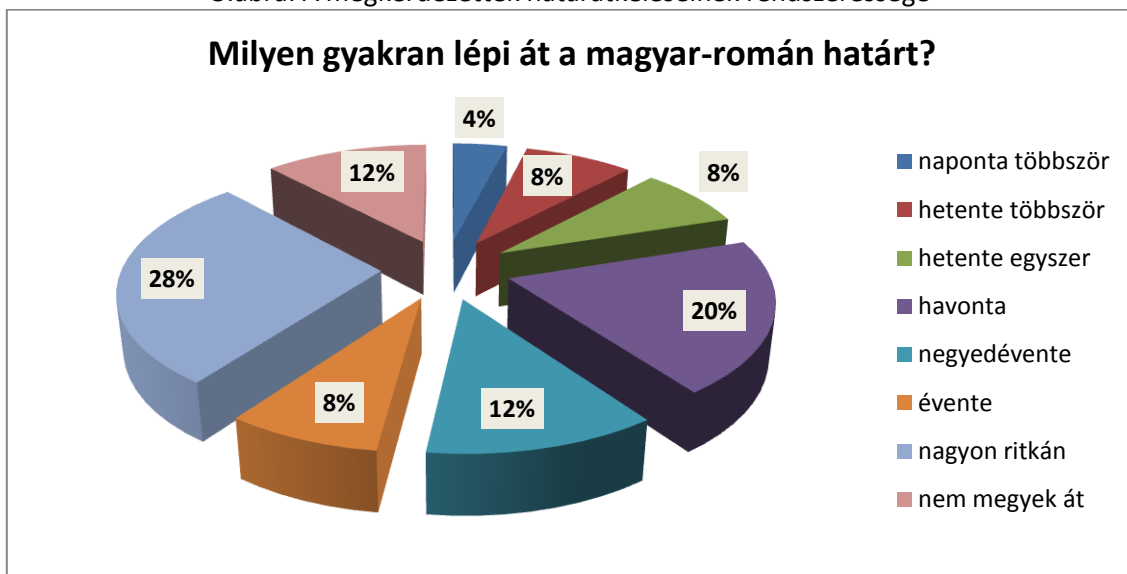
A pályázatban vállaltak szerint innovatív piackutatási módszereket alkalmazva megalkottunk egy internetes kérdőívet is, melyet elsősorban a határ közelében élők között próbáltunk népszerűsíteni. Az online kérdőív egyik fő előnye, hogy különböző demográfiai csoportokhoz eljut, ezáltal az internetes kutatás heterogén csoportokban történt, mégis a projekt által érintett célcsoportok/földrajzi területeket célozza meg. Az online felmérés új- és nagyszerűségét az alábbiakban látjuk:

- az adatgyűjtés és feldolgozás jóval gyorsabb módon történik mint a papír alapú kérdőíveknel, a fejlettebb online rendszerek automatikus kiértékelési lehetőséget biztosítanak számunkra,
- a megkérdezett félnek több idő áll rendelkezésre a válaszadásra, így őszintébb, a realitáshoz közelebbi válaszok érhetőek el,
- költséghatékonyság szempontjából is kedvező ez a felmérési mód,
- környezetbarát felhasználás,
- magasabb válaszadási arány érhető el.

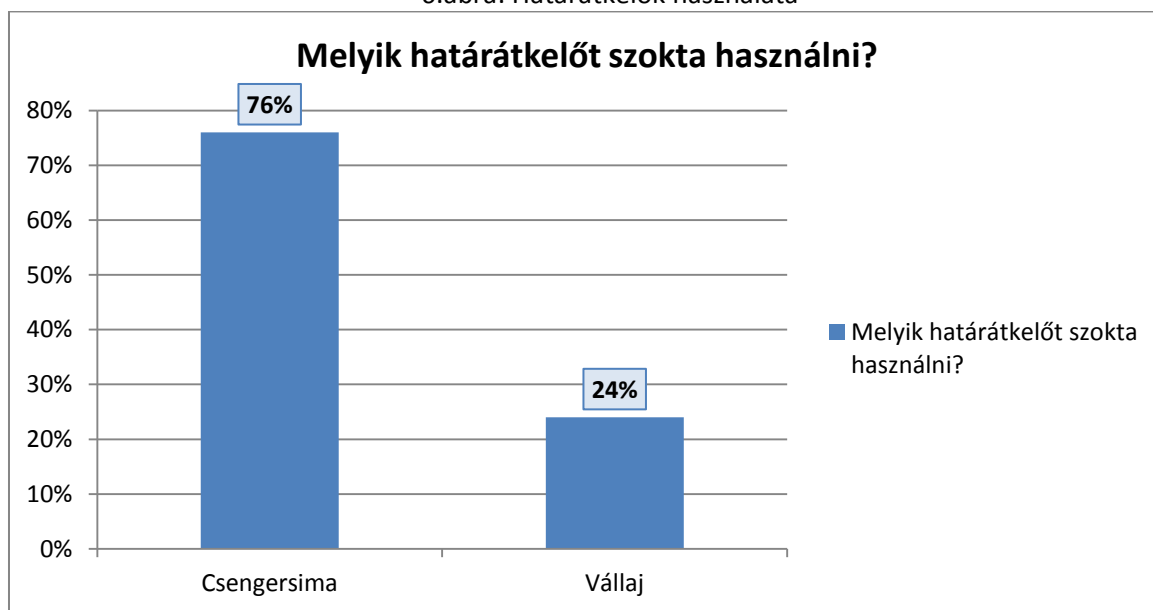
Az internetes kérdőívet (<http://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/645607349/>) kitöltők (n=52) közel harmada ritkán lépi át a határt. Számottevő a havonta és negyedévente határon átlépők száma, továbbá a hetente átlépők száma is jelentős.

5.ábra: A megkérdezettek határátkeléseinek rendszeressége

Forrás: Saját kutatás, 2013

6.ábra: Határátkelők használata

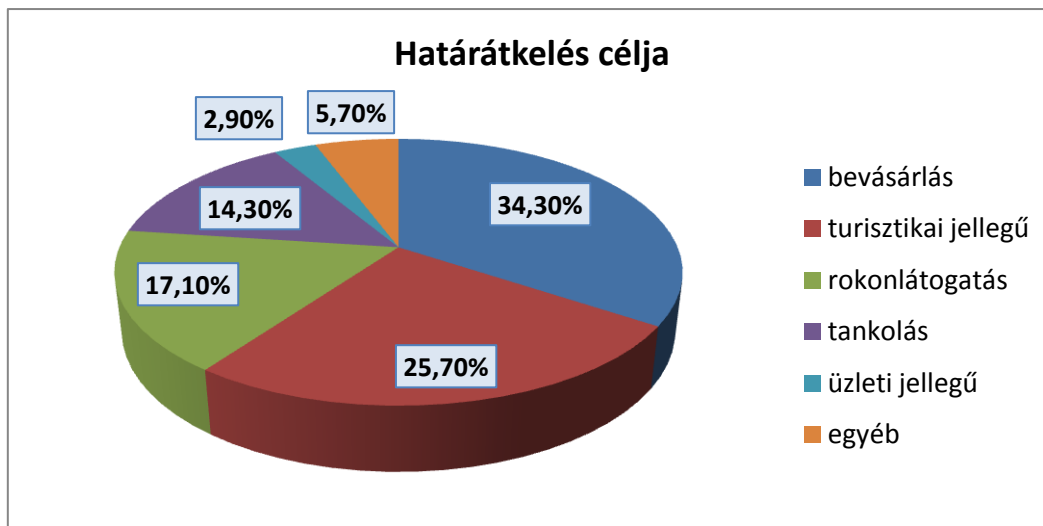

Forrás: Saját kutatás, 2013

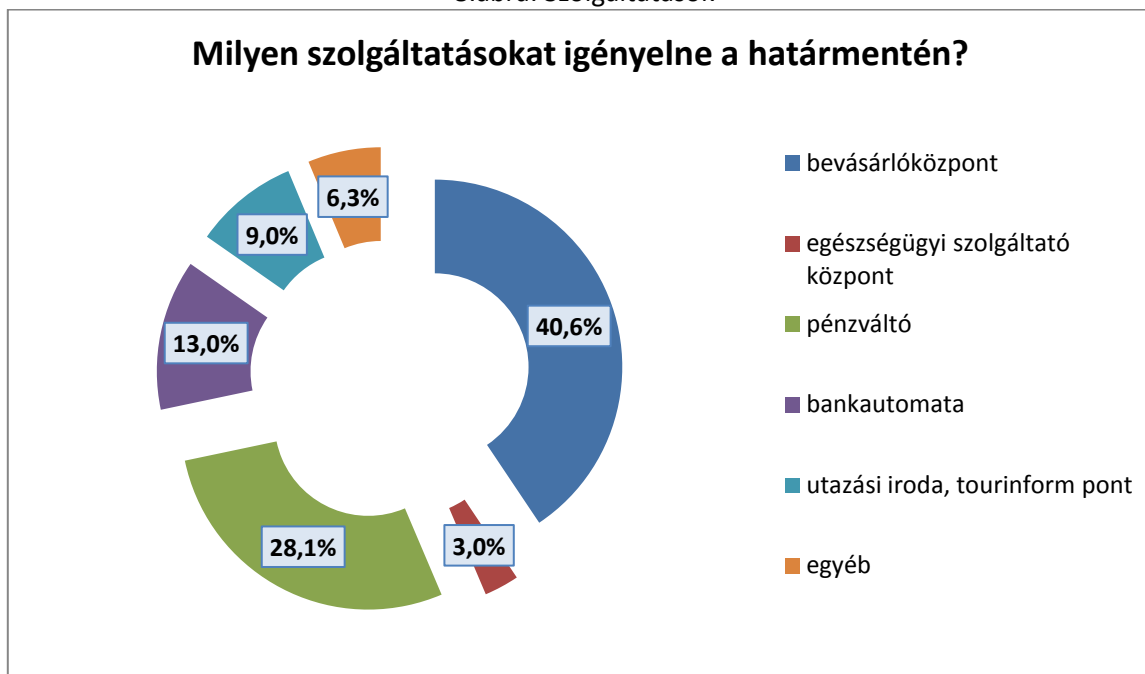
Elsősorban (76%-ban) a Csengersimai határátkelőt használják a megkérdezettek, másodsorban a Vállaji átkelőt, ezt a megkérdezettek 24%-a. Meglepő módon ez a két határátkelő került csak megemlítésre, hiszen jóval több határszakasz van a két ország között. Jellemzően a bevásárló turizmus miatt keresik fel a szomszédos országot, de a turisztikai célú utazás valamint a rokonlátogatás is gyakori.

7.ábra: A megkérdezettek határátkelési céljai

Forrás: Saját kutatás, 2013

8.ábra: Szolgáltatások

Forrás: Saját kutatás, 2013

A megkérdezettek jelentős hányada 40,6%-a bevásárlóközpontot, 28,1%-a pénzváltót látna szívesen a funkcióvesztett ingatlanok esetében új típusú szolgáltatásként, kisebb arányban még turisztikai

információs pontot, bank automatát és egészségügyi ellátó központot jelöltek meg. Az egyéb kategóriában megjelölésre került még útdíj árusító pont, autópálya matrica értékesítő hely.

4.3. A Kis- és középvállalkozásokkal elkészült mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk eredményei

A kis- és középvállalkozások, mint célcsoport esetében **egyéni mélyinterjú** valamint **fókuszcsoportos interjú** segítségével próbáltunk információt gyűjteni, hiszen potenciális befektetőként jöhetnek számításba az érintett ingatlanok hasznosítása esetében.

Csenger és vonzáskörzetére két tradicionális és sikeresen működő iparág jellemző, az élelmiszeripar, ezen belül az alma termelés és feldolgozás, valamint a textil és bőripar. Ennek fényében a csengeri kistérségben működő elsősorban cipőipari, élelmiszeripari cégeket kerestük meg személyesen. A projekt rendezvényeken és egyéb fórumokon történt egyeztetések során meghívott, a térség legjelentősebb vállalkozásait kérdeztük meg csoportosan. Az egyéni mélyinterjúk valamint a fókuszcsoportos interjúk esetében az alábbi vázlat alapján zajlott a problémakör feldolgozása, amelyet megismertettünk a résztvevőkkel.

Mélyinterjúk:

Cipőipari vállalkozások

interjú alanyok felsorolása	Nyírmokaszin Kft., Szamos Kft., Josef Seibel Kft.
iparág helyzetének bemutatása	- Magyarországi cipőgyártó kapacitás zöme a megyében található (Nyíregyháza, Rakamaz, Csenger, Nyírbátor, Ramocsaháza) - Nagy volumenű befektetések történtek a cipőgyártásban külföldi tőke bevonásával - Josef Seibel cégcsoport jelenleg évente 6 millió pár cipőt gyárt, hazánkban kizárólag Csengerben van gyártóegysége 700 főt foglalkoztat a cipőipar Csengerben - Egyes kiemelt helyeken nagyfokú a technológiai háttér megléte - A kapcsolat Romániával folyamatos - A megyében jelentős foglalkoztatási ág
problémák azonosítása	- bérmunkából származó kiszolgáltatottság jellemző - támogatások hiánya, szűkössége - külföldi versenytársak erősödése - technológiai fejlődés hiánya
fejlesztési szükségletek	- célzott cipőipari támogatások - gépbeszerzések, technológiai fejlesztések támogatása - munkahelyek megtartásának segítése
ingatlan hasznosítás kérdései	logisztikai hasznosítás a határtérségből

	adódóan, esetleges átmeneti kész termék tárolás, a Romániába történő szállítást megelőzően • olyan kereskedelmi egység kialakítása, ahol a termék értékesítés megoldható • határellenőrzés visszaállításának megoldása fontos kérdés
--	---

Élelmiszeripari cégek

interjú alanyok felsorolása	Almarégió Kft. Elyon Kft. Szatmári ízek Kft. Szatmári Konzervgyár, Szamosker Kft. Sotex Kft.
iparág helyzetének bemutatása	• erős hagyományokkal és bizonyos termékek tekintetében kedvező adottságokkal rendelkezik • megye gyümölcstermésének legnagyobb hányadát az alma- és meggytermelés adja • a megyei élelmiszeriparban nyersanyag hiány alakulhat ki • elavult termelő üzemek és tároló kapacitások
problémák azonosítása	• a térségben nem alakult ki szervezett formája az alma exportnak, kizárólag az Alma Régió és a Csengerker Kft. végzi az export tevékenységét szervezeten • élelmiszeripari klaszter hiánya • termelés és feldolgozás professzionális megszervezésének hiánya • nemzetközi piacszerzés és a belföldi piacok megtartása nem megoldott • kísérleti fejlesztések hiánya
fejlesztési szükségletek	• az ágárgazdaságnak azon szegmenseit szükséges fejleszteni, amelyek versenyképesek • alma jelentős része kerül romániai exportra, kifejezetten nagy a román kereskedők érdeklődése, ennek koordinálása elengedhetetlen • szükséges a kistermelők összefogása a termelési integráció • élelmiszergazdaságot támogató közösségi marketing tevékenység támogatása • külföldi jelenlét támogatása mellett a belföldi keresletélénkítés is kiemelt terület kell legyen • termelő üzemek és tároló kapacitások korszerűsítése

ingatlan hasznosítás kérdései	• mivel jelentős mennyiségben kerül Romániába alma illetve feldolgozott termék, célcserű lenne a szállítást és az esetleges raktározást a funkcióvesztett ingatlanok logisztikai célú hasznosításával megoldani • ez a beruházás csak támogatással megvalósítható
-------------------------------	---

Fókuszcsoportos interjúk

Mátészalka és vonzáskörzetének kis- és középvállalkozói

Fókuszcsoportos interjú helyszíne, ideje	Mátészalka
Interjú alanyok száma	13 db
a térség helyzetének bemutatása	• az elmúlt fél évszázad során jelentős ipartelepítés zajlott le • az optikai termékek gyártásának egyik fontos központja • jellemző ipaterületek (optikai műszerek és alkatrészek gyártása, a finommechanika, a bútorgyártás, a textilipar, fémfeldolgozás és tejipar) • az ipari park inkubátorháza egyben képzési központ is
problémák azonosítása	• térség energia önellátás hiánya, megújuló energia hiánya • szakképzett munkaerő hiánya
fejlesztési szükségletek	• befektetőknek nagyon fontos szakképzett munkaerő, ezzel lehetséges magasabb hozzáadott értéket képviselő befektetéseket vonzani • klaszterek kialakításának támogatása • energia ellátás támogatása
ingatlan hasznosítás kérdései	• felmerült probléma Románia Schengeni csatlakozásának ismétlődő elhalasztása • a szállítmányozás/raktározás mint kialakítandó tevékenység a jelentős határ menti forgalom végett

Fehérgyarmati és csengeri kistérség kis- és középvállalkozói

Fókuszcsoportos interjú helyszíne, ideje	Fehérgyarmat
Interjú alanyok száma	17 db
a térség helyzetének bemutatása	• Fémipari és feldolgozóipari hagyományok, amelyek térségi szakmai képzéssel párosulnak • Különleges tájjellegű élelmiszeripari termékek • munkanélküliek aránya az országos átlag

	feletti • magyar-román-ukrán hármashatár menti fekvés nemzetközi gazdasági, befektetői kapcsolatok élénkülését eredményezheti • fehérgyarmati ipari park nem rendelkezik speciális jelleggel
problémák azonosítása	• középfokú szakképzés hiánya, számos hiányszak ma van a térségben, gyenge a szakképzés színvonala, a humán erőforrás ellátottsága instabil, a TISZK rendszer nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket • földek aranykorona értéke alacsony, szétaprózódott termelés, nagyüzemi termelés hiánya • vállalkozási aktivitás mértéke kirívóan alacsony
fejlesztési szükségletek	• szakmunkás képzés megerősítése, hiányszakmák • olyan vizsgálatok(talajtani) mit érdemes termeszteni az adott területen, termelési szerkezet váltás szükséges • a fehérgyarmati ipari park marketing tevékenységének támogatása, befektetés ösztönzés • versenyelőnyök kihasználása (élelmiszeripar, turizmus) • M49-es gyorsforgalmi útnak a kiépítése elkerülhetetlen, mely a határátkelő kapcsán jelentősen és pozitívan befolyásolja majd a térség fejlődési lehetőségeit
ingatlan hasznosítás kérdései	• a határ mentiség kihasználása raktározási tevékenység szükségessége • befektetés csak hosszú távú bérleti szerződéssel lehetséges • szükséges az állami támogatás a beruházások során

4.4. A közsféra képviselőivel elkészült mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk eredményei

Ezen célcsoport esetében az érintett csengeri kistérség és határtérség önkormányzatait **fókuszcsoportos interjú**, a Csengeri Ipari Park képviselőjét valamint Csengersima község polgármesterét pedig **egyéni mélyinterjú** segítségével kérdeztük meg a térség jelenlegi társadalmi gazdasági helyzetéről. Az egyéni mélyinterjúk valamint a fókuszcsoportos interjúk esetében is egy előzetesen elkészített interjúvázlat alapján zajlott a problémakör feldolgozása, amelyet

megismertettünk a résztvevőkkel. A térség jelenlegi gazdasága helyzetének megismerése, a problémák feltárása és a fejlesztési irányok elemzése történt meg, melynek eredményeként átfogó képet kapunk az adott térség teljesítményéről. Az interjúk során a projekthez kapcsolódó ingatlanok hasznosíthatóságáról is megkérdeztük az interjú alanyokat.

Mélyinterjúk:

interjú alany felsorolása	Csengeri Ipari Park képviselőjeként Dr. Simai Zoltán
az ipari park helyzetének bemutatása	• állami támogatással de alulról szerveződve jött létre • az ipari park a gyümölcsstermesztés logisztikai központja valamint itt történik meg a feldolgozás is (légyártás, szárítás, aszalás) • jelentős cipőipari központ a Josef Seibel cégcsoport következtében • Az ipari parkban dolgozó cégek a legnagyobb foglalkoztatói a térségnek
problémák azonosítása	• hatékonyan működő szervezeti háttér hiánya • hiányoznak az információs felületek • aktív marketing tevékenység hiánya
fejlesztési szükségletek	• ipari parkok specializálódásának támogatása • ipari parkok energiahatékonyságának javítása • egységes és ezáltal hatékony szervezeti háttér kialakítása az összes ipari park tekintetében, ennek támogatása • közös marketing támogatása
ingatlan hasznosítás kérdései	• szükséges lenne egy logisztikai bázis kiépítése, hiszen bármely termék árának 1/3-át a logisztikával kapcsolatos költségek határozzák meg

interjú alany menevezése	Csengersima Község polgármestere Költő Zoltán
Csengersima helyzetének bemutatása	• elsősorban mezőgazdasági tevékenység jellemző a településen • a szolgáltatások közül kiemelkednek egyrészt a község által biztosított szolgáltatások, másrészt a kereskedelem
problémák azonosítása	• alacsony képzettségi szint jellemző a munkaképes korú lakosságra • magas a szociális támogatásban részesülők száma, ötszöröse az országos

	átlagnak • perifériás elhelyezkedés, izolált közlekedési helyzet • M49-es gyorsforgalmi útnak a kiépítése szükséges
fejlesztési szükségletek	• A közfoglalkoztatásból kikerülőkhöz számára a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedés előtti átmeneti, a másodlagos munkaerő-piacon történő elhelyezkedés egyik legfontosabb terepe a szociális gazdaság, • Csengersima község önkormányzata korábbi HURO pályázat esetében pályázott szociális szövetkezet kialakítására ami nagyon jól működik, példaértékű • Csengersima község önkormányzata korábbi HURO pályázat esetében a termelők integrációja során piac kialakítását már megvalósította
ingatlan hasznosítás kérdései	• célszerű lenne az alternatív hasznosítási lehetőségek esetében a szociális gazdaságot előtérbe helyezni, pl. egy étterem üzemeltetés során, mivel ez jelenleg is egy támogatott tevékenység • Csengersimán már létesült piac (élelmiszeripari logisztikai bázis) így egyéb termék tárolás és szállítmányozás lenne célszerű

Fókuszcsoportos interjú önkormányzatok körében

Fókuszcsoportos interjú helyszíne, ideje	Csenger, 2013. szeptember 16.
Interjú alanyok száma	21 önkormányzat képviselője
a csengeri járás gazdasági helyzetének bemutatása	• működő vállalkozások ezer lakosra jutó száma országos átlag felét sem éri el • a vállalkozások ¾-e egyéni vállalkozás • a kiemelt két területe kivéve (élelmiszeripar és cipőipar) gyenge a versenyképesség
problémák azonosítása	• alacsony képzettségi szint jellemző a munkaképes korú lakosságra • magas a szociális támogatásban részesülők száma, ötszöröse az országos átlagnak • perifériás elhelyezkedés, izolált közlekedési helyzet

fejlesztési szükségletek	• M49-es gyorsforgalmi útnak a kiépítése elkerülhetetlen • munkahely teremtő és megtartó beruházások támogatása
ingatlan hasznosítás kérdései	• az épületek nagyságát és kialakítását ismerve a kamionos forgalomra kell alapozni a ingatlan továbbhasznosítását • szociális szövetkezeti formában való működtetés lehetősége

4.5. A tulajdonosok és ingatlan használók által beérkezett kérdőívek alapján megállapított következtetések

A mellékletként csatolt kérdőívek (Schengeni határszakaszon és a romániai határszakaszon egyaránt) beérkezését követően egyértelművé vált, hogy sem az érintett Nemzeti Adó- és Vámhivatal NAV (korábbi Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága VPOP) illetve érintett önkormányzatok nem nyilatkozhatnak az említett határszakaszokon jelenleg megtalálható ingatlanokról és azok hasznosításáról. A Schengeni határterületeken lévő épületek egy részét továbbra is a NAV illetve VPOP használhatja, de kizárólag a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. engedélyével. A hasznosítatlan épületek sorsáról is a MNV Zrt. dönt, elsősorban a területileg érintett önkormányzatoknak, helyi testületeknek (pl. rendőrség) ajánlja fel hasznosításra.

Egyértelműen kiderült az is, hogy Románia Schengeni csatlakozását követően szintén ennek a szervezetnek a hatáskörébe kerülnek az érintett határátkelőkön található épületek, így a projekttel érintett épületegyüttes is.

5. A piackutatás eredménye, megállapítások, következtetések

5.1. Piackutatás eredményei a magyar oldalon

A vezető partnernél a projektben megjelölt célcsoportok által meghatározott igények az épület hasznosíthatóságát illetően eltérőek. A piackutatás a **komplex hasznosíthatóság** életképességét bizonyította az alábbiak szerint:

A célterület **aktív korú lakosai** azaz a **térség munkavállalói** elsősorban a **határátlépés során indokolt szolgáltatások** kiépítését látnák szívesen. A lakosság részéről megjelölt szolgáltatásokat (pénzváltó, útdíj vagy matrica értékesítő hely, bankautomata üzemeltetése, kisebb élelmiszer bolt, benzin kút) egyértelműen piacképesen lehetne működtetni, de egyéb szolgáltatások kiegészítéseként. A szekunder vizsgálatok is azt bizonyították, hogy a jelenleg már schengeni határszakaszokon is ehhez hasonló szolgáltatások kiépülése valósult meg.

A **kis- és középvállalkozói** célcsoporttal folytatott interjúk során a **logisztikai tevékenység** kialakítására fogalmazódott meg egyértelmű igény, a célterületen jellemző iparágak igényeit is szem előtt tartva. Ez a típusú szolgáltatás (szállítás és raktározás) is csak az egyéb kiegészítő szolgáltatások kialakításával (szállás és éttermi szolgáltatás) lehet életképes. A mélyinterjúk esetében felmerült problémaként a határellenőrzés visszaállításának megoldása egy esetleges befektetés esetében.

Egyértelmű igényként fogalmazódott meg konkrét befektetés csak hosszú távú bérleti szerződéssel és állami támogatásokkal tartják elképzelhetőnek.

A **közzsféra** –első sorban a határtérség önkormányzatai- által meghatározott hasznosítási lehetőségek esetében innovatív megoldásként, a **szociális gazdaság** megvalósítása merült fel. Lehetőségként fogalmazódott meg, hogy az ingatlanok részbeni vagy teljes üzemeltetése ilyen célú hasznosításban pl.: szociális szövetkezet létrehozásával valósuljon meg. A foglalkoztatási lehetőségek bővítésének elengedhetetlen eszköze a helyi keresletre reagáló, olyan gazdasági tevékenységek támogatása, fejlesztése, amelyek célja, hogy a munkanélküliek bevonásával a helyi közösség hasznát is szolgálja.

A projekttel érintett **ingatlan tulajdonosa** a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt, valamint az ingatlant jelenleg használó Nemzeti Adó- és Vámhivatal **nem nyilatkozott** megkeresésünkre, de Románia Schengeni csatlakozását követően, ezen szervezet hatáskörébe kerülnek az érintett határátkelőkön található épületek. A szekunder vizsgálatok eredményeként elmondható, hogy az állam dönt az ilyen jellegű épületek sorsáról és amennyiben megtörténik Románia schengeni övezethez való csatlakozása, mielőbb meg kell valósítani az egyéb hasznosítási lehetőségek feltételeit.

5.2. Piackutatás eredményei a román oldalon

A projekt partnernél (Szatmár Megyei Tanács) elkészült piackutatás szerint, a lakossági és a kis- és középvállalkozói célcsoport esetében is közel hasonló igények fogalmazódtak meg a saját épület hasznosíthatóságát illetően. Kérdőíves felmérések során egyértelműen az derült ki, hogy a hasznosíthatóság jellemzően **kereskedelmi tevékenység** (bevásárló központ/outlet) lehetne, ezt kiegészítő szolgáltatásokkal.

Az **aktív korú lakosság**, mint potenciális fogyasztók és munkavállalók a **kereskedelmi központ** kialakítása mellett **étkezési szolgáltatások** (gyorsétterem, vendéglő, kávézó) valamint **idegenforgalmi** tájékoztató központ, útdíj-forgalmazó iroda megvalósítását javasolták.

A **kis- és középvállalkozói célcsoport** a **kereskedelmi tevékenység** mellett **energetikai** befektetési lehetőség megvalósítását javasolták potenciális befektetőként. Az általuk azonosított legfontosabb problémák a következők: (az ingatlan jogállásával kapcsolatos bizonytalanság, a határellenőrzés újbóli bevezetése esetén a befektetett összeg elvesztése, hiányos infrastruktúra, jelentős bürokrácia megléte). A romániai vállalkozók a tanulmányban szereplő infrastruktúrába való beruházással kapcsolatban visszafogottak, részben még az érdemi vitára sem nyitottak. Ennek oka részben Románia Schengeni csatlakozásának ismétlődő elhalasztása, valamint a várhatóan hatalmas bürokratikus teher egy ilyen ingatlan felhasználása esetén.

A román **hatóságok** nem mutattak egyértelmű érdeklődést az infrastruktúra hasznosításával kapcsolatban. Az infrastruktúra fejlesztését annak tulajdonosa/kezelője kellene, hogy elvégezze. Több esetben is felmerült az ingatlan jövőbeni átadásának lehetősége a Szatmár Megyei Tanács felé, azonban a működtetést egy magán kezelő cégnek lenne célszerű átadni. A megye mezőgazdasági termelők érdekeltek egy raktározási/értékesítési központ kialakításában is. A textil ipari/készruha termelők számára előnyt jelenthet egy outlet típusú létesítmény kialakítása.

5.3. Következtetések

A vezető partnernél és a projekt partnernél a célcsoportok által megfogalmazott igények ismeretében olyan megvalósíthatósági tanulmányok kidolgozása célszerű, amely a fent említett hasznosítási formák mindegyikét megvalósítja külön-külön, vagy akár egyidejűleg is. A határon átnyúló jelleg olyan formán érvényesíthető, hogy a határ két oldalán kialakításra javasolt szolgáltatások kiegészítsék egymást. Mivel a határ két oldalán felmerült igények eltérőek, és az épületek nagysága sem azonos, így a javasolt funkciók esetében ezt az eltérést is figyelembe kell venni.

Mellékletek

1.sz. melléklet

Kérdőív

az X-Buildings HURO/1001/051 projekt kapcsán

*Cél a határmenti épületek
hasznosíthatósági lehetőségeinek meghatározása.
A kérdőív kitöltése önkéntes.*

1. Lakhelye (város, község):
2. Melyik határátkelőt használja a romániai határszakaszon leginkább?
☐ Csengersima ☐ Vállaj
3. Milyen gyakran jár át a határon?
☐ naponta többször ☐ naponta egyszer ☐ hetente többször ☐ hetente egyszer
☐ havonta ☐ negyedévente ☐ évente ☐ nagyon ritkán
4. Milyen szolgáltatásokat venne igénybe a határon? Többet is bejelölhet!
☐ pénzváltó
☐ pláza több típusú boltokkal
(bevásárló központ-outlet)
☐ benzinkút
☐ útdíj értékesítő hely
☐ élelmiszerbolt
☐ vámmentes bolt
☐ kamionparkoló
☐ autó és kamion mosó
☐ autószervíz
☐ étterem, kávézó
☐ turisztikai szolgáltató központ
☐ szállás
☐ kirakodó vásár
☐ szórakozó központ
☐ suvenir bolt
☐ egyéb:
5. Megjegyzés, kiegészítés a témával kapcsolatban:
.....

2.sz. melléklet

Kérdőív

az X-Buildings HURO/1001/051 projekt kapcsán

*Cél a határmenti épületek hatósági szemszögből vizsgált sorsának,
hasznosíthatósági lehetőségeinek meghatározása.*

Célterületek: magyar-osztrák, magyar-szlovén, magyar-szlovák határszakasz.

**A kérdőív kitöltése önkéntes. Az információkat csak a projektjelentésben tesszük közzé,
harmadik fél részére nem szolgáltatjuk ki.**

6. Kérjük, adja meg a kitöltő szervezet nevét és címét!

.....

7. Kérjük, adja meg a kitöltő személy nevét és e-mail címét!

.....

8. Kérjük, húzza alá, melyik határszakasz, amelyik Önökhöz tartozik!

magyar-osztrák

magyar-szlovák

magyar-szlovén

9. Az Önök illetékességi köréhez tartozó határépületek milyen tulajdonban vannak?

☐ önkormányzati ☐ NAV ☐ egyéb:

10. A határépületek hasznosításával kapcsolatban volt-e bármilyen koncepció, kutatás, fórum, terv az elmúlt 10 évben? Ha igen, akkor milyen típusúak voltak ezek és melyik évben történtek?

☐ nem volt ilyen szerveződés az elmúlt 10 évben

☐ kutatás /szervezet készítette évben/

☐ hasznosítási koncepció /szervezet készítette évben/

☐ beruházásösztönző terv /szervezet készítette évben/

☐ egyéb..... /szervezet készítette évben/

11. Mekkora az épületegyüttes mérete?

☐ <100m²

☐ 100-250m²

☐ 250-500 m²

☐ 500 m²<

12. Az épületegység jelenlegi állapota: ☐ leromlott ☐ kielégítő ☐ felújított

13. A Schengeni Egyezmény hatályba lépése óta mire hasznosították az épületeket?

☐ semmire sem használták

☐ stratégiai védelmi feladatokat látott el

☐ egyéb rendészeti feladatokat látott el

☐ kereskedelmi célú hasznosítás történt

☐ egyéb:

14. Jelenleg mi a funkciója a korábbi határépületnek?

.....
.....

15. Terveznek-e a jövőben valamilyen funkcióváltást az épületek kapcsán?

☐ nem

☐ igen, éspedig:

16. Mi a jelenlegi, illetve a tervezett hasznosítás formája?

☐ nincs ilyen elképzelés

☐ bérbe adás

☐ eladás

☐ egyéb:

17. A hasznosítás kapcsán milyen lépéseket tettek/tesznek, hogy a leggyorsabban és a leghatékonyabb módon tudják eladni/bérbe adni, hasznosítani az épületeket? Többet is bejelölhet!

☐ nincs ilyen tevékenység

☐ Nemzeti Külgazdasági Hivatal, HITA

☐ önkormányzatok bevonásával

☐ inkubátorházak bevonásával

☐ kamara bevonásával

☐ szomszédos ország illetékes szervezeteivel, felsorolva:

.....

☐ egyéb:

18. Megjegyzés, kiegészítés a témával kapcsolatban:

.....
.....
.....
.....

Köszönjük, hogy kitöltötték a kérdőívet!

3.sz. melléklet

Kérdőív

az X-Buildings HURO/1001/051 projekt kapcsán

*Cél a határmenti épületek hatósági szemszögből vizsgált sorsának,
hasznosíthatósági lehetőségeinek meghatározása.
Célterületek: magyar-román határszakasz.*

**A kérdőív kitöltése önkéntes. Az információkat csak a projektjelentésben tesszük közzé,
harmadik fél részére nem szolgáltatjuk ki.**

1. Kérjük, adja meg a kitöltő szervezet nevét és címét!
.....
2. Kérjük, adja meg a kitöltő személy nevét és e-mail címét!
.....
3. Az Önök illetékességi köréhez tartozó határepületek milyen tulajdonban vannak?
☐ önkormányzati ☐ NAV ☐ egyéb:
4. Mekkora a jelenlegi határ épületegyüttesének mérete?
☐ <100m² ☐ 100-250m² ☐ 250-500 m² ☐ 500 m²<
5. Az épületegység jelenlegi állapota: ☐ leromlott ☐ kielégítő ☐ felújított
6. A Schengeni Egyezmény hatályba lépése után (magyar-román határszakaszra vonatkozóan) terveznek-e más hasznosítási formát?
☐ nem terveznek ☐ stratégiai védelmi feladatokat fog ellátni
☐ egyéb rendészeti feladatokat fog ellátni ☐ kereskedelmi célú hasznosítás a terv
☐ egyéb:
7. Mi a tervezett hasznosítás formája?
☐ nincs ilyen elképzelés ☐ bérbe adás ☐ eladás
☐ egyéb:
8. A hasznosítás kapcsán milyen lépéseket tesznek, hogy a leggyorsabban és a leghatékonyabb módon tudják eladni/bérbe adni, hasznosítani az épületeket?
Többet is bejelölhet!
☐ nincs ilyen tevékenység ☐ Nemzeti Külgazdasági Hivatal, HITA
☐ önkormányzatok bevonásával ☐ inkubátorházak bevonásával ☐ kamara bevonásával
☐ szomszédos ország illetékes szervezeteivel, felsorolva:
.....
☐ egyéb:
9. Megjegyzés, kiegészítés a témával kapcsolatban:
.....

Köszönjük, hogy kitöltötték a kérdőívet!

4.sz. melléklet

Határátkelők a Schengeni övezeten belül (határellenőrzés nélkül)

Magyarország-Szlovákia határszakaszon

Közúti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Rajka	Dunacsún, Pozsonyi kerület (P)	M15 – D2 autópálya, E65, E75	1998	*	
Rajka	Oroszvár (P)	150-es főút		*	csak 3,5 t-ig
Lipót	Bős, (Nagyszombati kerület)	komp		*	Tervezett átkelő [2]
Vámosszabadi	Medve, (Nagyszombati kerület)	14-es főút E575		*	
Komárom	Révkomárom, (Nyitrai kerület)	13-as főút		*	csak 20 t-ig
Lábatlan	Karva, (Nyitrai kerület)	komp		*	Tervezett átkelő [3]
Esztergom	Párkány, (Nyitrai kerület)	Mária Valéria híd	1944-ig, majd komp, 2001-től közút	*	csak 3,5 t-ig
Esztergom	Párkány, (Nyitrai kerület)	teherkomp		*	Tervezett átkelő [4]
Ipolypásztó	Helemba, (Nyitrai kerület)	közút		tervezett	Ipoly híd újjáépítés alatt
Letskés	Ipolyszalka, (Nyitrai kerület)	közút		*	csak 3,5 t-ig [5]
Vámosmikola	Ipolypásztó, (Nyitrai kerület)	közút		tervezett	Ipoly híd újjáépítés alatt
Tésa	Ipolyvisk, (Nyitrai kerület)	helyi közút		*	csak 3,5 t-ig
Parassapuszta	Ipolyság, (Nyitrai kerület)	2-es főút E77		*	
Balassagyarmat	Tótygyarmat, (Besztercebányai kerület) (B)	22-es főút		*	
Póstyénypuszta	Petőpuszta (B)	közút	2012. február 24.	*	Katalin híd [6]
Rárós	Rárópuszta (B)	közút	2011. december 7.	*	Madách híd, magyar oldalon 2011. október 11-én elkészült [7]
Ipolytarnóc	Kalonda (B)	közút		*	csak 3,5 t-ig
Somoskőújfalu	Sátorosbánya (B)	21-es főút		*	
Cered	Tajti, (Besztercebányai kerület) (B)	közút	2007	*	csak 3,5 t-ig
Bánréve	Sajólénártfalva (B)	helyi közút	2007	*	csak 3,5 t-ig

Bánréve	Sajószentkirály (B)	26-os főút		*	csak 3,5 t-ig
Aggtelek	Domica, Kassai kerület (K)	közút		*	csak 3,5 t-ig
Tornanádaska	Bódvavendégi (K)	közút		*	csak 3,5 t-ig
Hidvégardó	Bódvavendégi (K)	helyi közút	2007	*	csak 3,5 t-ig
Szemere	Buzita (K)	közút	2007	*	csak 3,5 t-ig
Tornyosnémeti	Migléc (K)	3-as főút E71		*	
Kéked	Abaújnádasd (K)	közút	2011	*	építés alatt [8]
Hollóháza	Eszkáros (K)	közút	2011	*	építés alatt [9]
Sátoraljaújhely	Újhely (K)	37-es főút		*	
Sátoraljaújhely Rákóczi utca	Újhely (K)	közút	2011	*	[10]
Karos	Bodrogszerdahely (K)	közút	2007	*	
Pácin	Nagykövesd (K)	közút	1995	*	csak 3,5 t-ig [11]
Lácacséke	Perbenyik (K)	helyi közút	2011	*	csak 3,5 t-ig felújítás alatt [12]
Zemplénagárd	Nagytárány (K)	közút	*	*	csak 3,5 t-ig felújítás alatt [13]

Vasúti határátkelők

1. Rajka – Oroszvár
2. Komárom – Révkomárom
3. Szob – Helemba – Párkány (személyforgalom is)
4. Nógrádszakál – Bussa
5. Ipolytarnóc – Kalonda
6. Somoskőújfalu – Fülek
7. Bánréve – Sajólénártfalva
8. Hidasnémeti – Hernádcsány (személyforgalom is)
9. Sátoraljaújhely – Újhely

Magyarország-Ausztria határszakaszon

Közüti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Hegyeshalom	Miklósalma (B)	M1 – A4 autópálya, E60		*	
Hegyeshalom	Miklósalma (B)	1-es főút		*	
Jánossomorja	Mosontarcsa	közút		*	
Fertőd	Pomogy (B)	közút		*	
Fertőrákos	Fertőmeggyes (B)	közút		*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Fertőrákos	Szentmargitbánya	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas

	(B)				
Sopron	Kelénpaták (B)	84-es főút		*	
Ágfalva	Somfalva (B)	közút	2007	*	2007-től gyalogos és kerékpáros, 2011. szeptember 25-től közúti 3,5 t-ig ^[1]
Ágfalva	Szikla (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Ágfalva	Fraknónádasd (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Kópháza	Sopronkeresztúr (B)	861-es főút	1985	*	
Brennbergbánya	Récény (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Harka	Sopronkeresztúr (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Harka	Sopronnyék (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Sopronkövesd	Füles (B)	közút	2007	*	
Und	Füles (B)	közút	2007	*	a közút felújítva 2011. decemberében
Zsira	Locsmánd (B)	közút	2012	*	Magyar oldalon 2012. októberében elkészült a 2x1 sávú út, osztrák oldalon javított makadamút[14]
Zsira, Locsmándi utca	Locsmánd, Thermenplatz	közút	2004	*	
Kőszeg	Rótfalva (B)	M87-es autót - S31-es autót		*	Tervezett az M87-es autót kiépítésével
Kőszeg	Rótfalva (B)	87-es főút		*	
Bozsok	Rohonc (B)	közút	1991	*	a teherforgalom csak 2 t-ig
Bucsu	Rohonc (B)	közút	2007	*	Egynyomú földút, újjáépítése tervezés alatt
Bucsu	Csajta (B)	89-es főút	1949-ig, majd 1976-tól	*	
Narda	Csém (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Vaskeresztes - Vas-hegy	Csejke (B)	közút	2007	*	csak 3,5 t-ig
Horvátlovő	Németlovő (B)	közút	2007	*	csak 3,5 t-ig
Pornóapáti	Németlovő (B)	közút	2007	*	a teherforgalom csak 3,5 t-ig
Pornóapáti	Beled (B)	közút	2007	*	a teherforgalom csak 3,5 t-ig
Szentpéterfa	Monyorókerék (B)	közút	1991	*	
Pinkamindszent	Szentkút (B)	közút	2004	*	
Nemesmedves	Zsámánd (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Rönök	Borosgödör (B)	közút	2007	*	csak gyalogos és kerékpáros, lovas
Szentgotthárd-Rábafüzes	Rábakeresztúr (B)	8-as főút E66		*	
Szentgotthárd Ipari Park	Rábakeresztúr Ipari Park (B)	közút	1997	*	
Szentgotthárd – Hunyadi utca	Nagyfalva (B)	közút	2007	*	csak 5 t-ig, külön kerékpárút épült

Szentgotthárd - Rábafüzes	Rábakeresztúr (B)	M8-as autópálya - S37-es autótűt		*	Tervezett az M8-as autópálya kiépítésével
------------------------------	-------------------	-------------------------------------	--	---	--

Vasúti határátkelők

1. Hegyeshalom – Miklóshalma: Bécs-Budapest-vasútvonal
2. Fertőújlak – Pomogy: Fertőszentmiklós-Pomogy-Nezsider-vasútvonal
3. Sopron – Sopronkeresztúr/Somfalva: Győr–Sopron–Ebenfurt-vasútvonal
4. (Sopron) - Ágfalva – Lépesfalva: Sopron-Nagymarton-Bécsújhely-vasútvonal
5. (Sopron) - Harka - Sopronkeresztúr: Sopron-Felsőlászló-vasútvonal
6. Szentgotthárd – Gyanafalva: Szombathely-Graz-vasútvonal
7. Szentgotthárd – Rábakeresztúr: gazdasági vasút, Ipari Park - Szombathely–Szentgotthárd-vasútvonal

Magyarország-Szlovénia határszakaszon

Közúti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Felsőszölnök	Magasfok, Muraszombati járás (M)	közút	1992	*	
Kétvölgy	Kerkafő, Muraszombati járás (M)	közút	2001	*	
Bajánsenye	Őrihodos (M)	közút	1947-ig, majd 1975-től	*	csak 7,5 t-ig
Magyarszombatfa	Pártosfalva (M)	közút	2004	*	csak 7,5 t-ig
Nemesnép	Kebeleszentmárton (M)	közút	1997	*	
Rédics	Hosszúfalu (M)	86-os főút, (E65)		*	
Rédics	Göntérháza (M)	közút	2013	*	kivitelezés előtt áll a 74192. jelű Rédics-Göntérháza összekötő út visszaépítésével ^[2]
Tornyiszentmiklós	Pince (M)	közút	2004	*	csak 3,5 t-ig
Tornyiszentmiklós	Pince (M)	M70 autótűt – A5 autópálya, E653	2005	*	

Vasúti határátkelők

1. Bajánsenye – Őrihodos: 25-ös számú Bajánsenye–Zalaegerszeg–Ukk–Boba-vasútvonal

Határátkelők a Schengeni övezet külső határán (határellenőrzéssel)

Magyarország-Románia határszakaszon

Közúti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Csengersima	Pete, Szatmár megye (Sz)	49-es főút		*	
Vállaj	Csanálos (Sz)	közút		*	
Ömböly	Horea (Sz)	közút		*	Építés alatt, nyitása 2013. augusztus [15]
Nyírábrány	Érmihályfalva, Bihar megye (B)	48-as főút		*	csak személygépjármű és autóbusz
Létavértes	Székelyhíd (B)	közút		06-22	csak személygépjármű
Ártánd	Bors (B)	42-es főút, (E60)		*	
Körösnagyharsány	Körösszeg (B)	közút		Schengeni egyezmény majdani életbelépésével	Közút újjáépítés alatt [16]
Méhkerék	Nagyszalonta (B)	közút		*	csak 3,5 t-ig
Gyula	Gyulavarsánd (B)	44-es főút		*	
Battonya	Tornya, Arad megye (A)	közút		*	csak 3,5 t-ig
Nagylak	Nagylak (A)	43-as főút, (E68)		*	
Nagylak	Nagylak (A)	M43-as autópálya – A1 autópálya		*	Tervezett autópálya
Kiszombor	Nagycsanád, (Temes megye)	közút		*	csak 7,5 t-ig

Vasúti határátkelők

1. Tiborszállás – Nagykároly
2. Nyírábrány – Érmihályfalva
3. Biharkeresztes – Biharpüspöki - (Nagyvárad)
4. Kötegyán – Nagyszalonta
5. Lőkösháza – Kürtös - (Arad)

Magyarország-Horvátország határszakaszon

Közúti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Letenye	Muracsány, Muraköz megye (M)	M7 autópálya – A4 autópálya, E65, E71	2008. október 22.	*	autópálya határátkelőhely a Zrínyi Miklós híddal
Berzence	Góla	közút		*	
Barcs	Trézenföld	6-os főút		*	

Drávaszabolcs	Alsómihljác	58-as főút		*	
Beremend	Petárda, Baranya, (B)	közút	1965-ben ideiglenesen, majd 1999. december 15-én	*	1999-2004 között 7-19 óra között nyíva, azóta 0-24 óráig ^[3] , csak személygépjármű
Udvar	Dályok (Duboševica) (B)	56-os főút, E73		*	
Ivándárda	Baranyavár (B)	M6-os autópálya – A5-ös autópálya, E73		*	Tervezett autópálya

Vasúti határátkelők

1. Murakeresztúr – Kotor
2. Gyékényes – Kapronca
3. Magyarbóly – Pélmonostor

Folyami határátkelők

1. Mohács
2. Vajti: 2014-ig vízi átkelőt létesítenek Horvátország felé, ennek keretében a határig tartó utat 850 millió forintból felújítják.^[4]

Magyarország-Szerbia határszakaszon

Közúti határátkelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Hercegszántó	Béreg, Vajdaság (V)	51-es főút (E662)		*	csak személygépjármű
Bácsalmás	Bajmok (V)	közút		07-19 ^[5]	szerb, EU-s, svájci, EGT-s közúti személyforgalom (kivéve autóbusz)
Tompa	Alsókelebia (V)	53-as főút		*	
Ásotthalom	Királyhalom (V)	közút	2013 ^[6]	*	
Bácsszentgyörgy	Hadikfalva (V)	közút	2014 ^[7]		
Röszke	Horgos (V)	M5-ös autópálya - E75-ös európai út		*	
Tiszasziget	Gyála (V)	közút		07-19 ^[5]	szerb, EU-s, svájci, EGT-s közúti személyforgalom (kivéve autóbusz)

Vasúti határátkelők

1. Kelebia – Szabadka
2. Röszke – Horgos

Magyarország-Ukrajna határszakaszon

Közúti határátlelők

Határátkelő	Szomszédos település	Átkelő típusa	Nyitás éve	Nyitva (0-24)	Megjegyzés
Záhony	Csap, Kárpátalja (K)	4-es főút E573 (európai út)		*	
Lónya	Kisharangláb (K)	közút		08-16	csak személygépjármű
Barabás	Mezőkaszony (K)	közút		07-19	csak személygépjármű
Beregsurány	Asztély (K)	közút		*	csak személygépjármű
Tiszabecs	Tiszaújlak (K)	491-es főút, (E60)	1989	*	csak személygépjármű

Vasúti határátkelők

1. Záhony – Csap
2. Eperjeske – Szalóka

5.sz. melléklet-FÉNYKÉPEK

Határátkelők (Magyarország-Szlovákia)

Határállomás Komárom városközpontjában 2007 nyarán

Egykori határállomás Párkányban

Határátkelők (Magyarország-Ausztria)

Und, 2007-ben megnyitott közúti kapcsolat, felújítva 2011-ben

Kőszeg, 2007-ben bezárt osztrák-magyar határátkelőhely

Vaskeresztes - Csejke helyreállított közúti kapcsolat a Vas-hegyen

Horvátlövő-Németlövő helyreállított közúti kapcsolata, középütt a határ

Pornóapáti - Németlövő helyreállított közúti kapcsolat a határmetszéssel

Határátkelők (Magyarország-Szlovénia)

A még működő Magyarszombatfa (HU) – Pártosfalva (SI) határátkelőhely 2007-ben

Határátkelők (Magyarország-Ukrajna)

Határállomás Tiszabecs-Tiszaújlak között a 491-es főúton, E60